

Vlaams
Parlement

stuk **1312** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 24 oktober 2011 (2011-2012)

Beleidsbrief

Binnenlands Bestuur

Beleidsprioriteiten 2011-2012

ingediend door de heer Geert Bourgeois,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

INHOUD

Lijst met afkortingen.....	4
1. Managementsamenvatting	5
2. Overzicht beleidsmaatregelen	7
2.1. Strategische doelstelling: “Een interne staatshervorming”	8
2.1.1. Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter	8
2.1.2. Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden.....	11
2.2. Strategische doelstelling: “Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus”	14
2.2.1. De beleids- en controleprocessen van de verschillende overheden meer op elkaar afstemmen	14
2.2.2. Betere planning, minder planlasten	16
2.2.3. Afschaffen van koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht	17
2.2.4. Het Belfortprincipe bevestigen	18
2.2.5. Een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking.....	18
2.3. Strategische doelstelling: “Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies”	19
2.3.1. De afstemming van de beleidsprocessen op andere bestuursniveaus ondersteunen.....	19
2.3.2. Elektronisch informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden.....	20
2.3.3. Elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris	21
2.4. Strategische doelstelling: “Sterke en verantwoordelijke besturen”.....	22
A. De nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren	22
2.4.1. Het gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren.....	22
2.4.2. Het financiële luik van de organieke decreten implementeren	24
2.4.3. Een externe audit voor de lokale besturen.....	26
2.4.4. Rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's.....	27
2.4.5. Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bijsturen.....	27
2.4.6. Het decreet op de erediensdiensten verder uitvoeren	28
B. Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden.	30
2.4.7. Verantwoordelijke en efficiënte lokale en provinciale besturen	30
2.4.8. De groei van het Gemeentefonds bestendigen	31

2.4.9. Een hervorming van het Gemeentefonds en het Provinciefonds voorbereiden	31
2.4.10. De Elia-compensatie behouden en de lokale financiën ondersteunen	32
2.4.11. Een versoepelde procedure bij investeringssubsidies.....	33
C. Het personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid	33
2.4.12. Bijsturing besluit rechtspositieregeling voor het gemeente- en provinciepersoneel.....	33
2.4.13. De samenwerking tussen gemeenten en OCMW's stimuleren.....	34
2.4.14. Mogelijkheden creëren voor personeelsmobiliteit tussen de Vlaamse overheidsbesturen	35
2.4.15. De vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers evenwaardig bij het sectoraal overleg betrekken	35
2.4.16. De opbouw van een tweede pensioenpijler ondersteunen	35
2.4.17. Studie functieweging decretale graden.....	36
2.5. Strategische doelstelling: "Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012"	36
2.5.1. Een Vlaams kiesdecreet voor de lokale verkiezingen	36
2.5.2. De lokale verkiezingen efficiënt organiseren.....	37
2.5.3. De start van de nieuwe lokale bestuursperiode ondersteunen.....	38
2.6. Strategische doelstelling: "Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel".....	39
2.7. Strategische doelstelling: "Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief"	40
2.7.1. Het Belgische EU-voorzitterschap in 2010	40
2.7.2. Proactief deelnemen aan internationale fora	41
2.7.3. Betere informatieverstrekking aan de lokale besturen	41
2.7.4. De werking van de EGTS-structuur optimaliseren.....	41
2.8. Strategische doelstelling: "Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen"	42
2.8.1. De werking van het agentschap voortdurend verbeteren	42
2.8.2. Maximaal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning	43
2.8.3. Het bestuurlijk toezicht correct uitoefenen.....	46
Bijlage 1: Begroting 2012.....	47
Bijlage 2: Moties en resoluties ingediend bij het Vlaams Parlement.....	48
Bijlage 3: Samenvatting van de beleidsmaatregelen gepland in 2011-2012	49
Bijlage 4: Stand van zaken uitvoering regeerakkoord	53
Bijlage 5: Regelgevingsagenda	58
Bijlage 6: Reactie op de aanbevelingen van het Rekenhof	60

Lijst met afkortingen

ABB: Agentschap voor Binnenlands Bestuur
BBB: Beter Bestuurlijk Beleid (hervorming van de Vlaamse overheid)
BBC: Beleids- en Beheerscyclus
CAG: College van Ambtenaren-Generaal
CEEEO: Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid
CELB: Commissie Efficiëntiewinst Lokale Besturen
EGTS: Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking
IAVA: Interne audit Vlaamse administratie
IBS: Interbestuurlijke Samenwerking
IGS: Intergemeentelijke Samenwerking
MAGDA: maximale gegevensdeling tussen administraties
OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
RIA: Reguleringssimpactanalyse
SBOV: Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen
Vlabest: Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken
Vleva: Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VVP: Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

1. Managementsamenvatting

Voor het beleidsveld Binnenlands Bestuur is het jaar 2012 zonder enige twijfel het scharnierjaar van de lopende zittingsperiode. Centraal staan de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012. De voorbereidingen van de verkiezingen zijn al gestart bij het begin van deze regeerperiode maar zullen de komende maanden steeds meer op de voorgrond treden.

Er is ten eerste de praktische organisatie van de lokale verkiezingen die heel wat met zich mee brengt en de werking van mijn administratie sterk beïnvloedt. Het afgelopen jaar heb ik de kieswetgeving aangepast, het nieuwe Vlaamse Kiesdecreet werd op 8 juli 2011 door de Vlaamse Regering bekrachtigd nadat het Vlaams Parlement er zijn goedkeuring aan verleende. Daarmee beschikt Vlaanderen over een eigen kieswetgeving. Ik zal op korte termijn de uitvoeringsbesluiten voorleggen aan de Vlaamse Regering en de nodige formulieren ter beschikking stellen.

Het komende werkjaar zal ik verder werk maken van de organisatie van de verkiezingsdag zelf. Een goede ondersteuning van de lokale besturen, die mee instaan voor de praktische organisatie, is hierbij belangrijk. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal die taak op zich nemen, onder meer door de organisatie van een helpdesk, het aanbieden van een vormings- en opleidingsaanbod en een gebruiksvriendelijke webstek die alle nodige informatie voor de gebruiker zal bundelen.

Daarnaast is er de vernieuwing van de lokale en provinciale raden na 14 oktober 2012. Ik zal zorgen voor de nodige ondersteuning, in het bijzonder voor de nieuw verkozen mandatarissen.

Na de verkiezingen start de nieuwe lokale bestuursperiode (2013-2018). Heel wat beleidsinitiatieven worden in 2012 verder uitgewerkt zodat deze op 1 januari 2013 van kracht kunnen zijn. 2012 is bijgevolg een cruciaal jaar in deze periode van grote hervormingen voor de lokale besturen.

Een eerste belangrijk project is de implementatie van het Witboek Interne Staatshervorming. Het Witboek is het resultaat van een uitgebreide maatschappelijke en parlementaire discussie, eerst naar aanleiding van de opmaak van het Groenboek Interne Staatshervorming, vervolgens bij de herwerking van het groenboek tot het witboek. De implementatie van het witboek gebeurt volgens vijf concrete uitvoeringslijnen:

- Versterking van de bestuurskracht van de gemeenten;
- Meer autonomie en bevoegdheden voor de gemeenten;
- Performante processen – minder interveniërende niveaus;
- Afbakening provinciale taakstelling;
- Vereenvoudiging van de intermediaire ruimte.

In 2011 en 2012 worden de eerste van de 69 doorbraken gerealiseerd, niet alleen door mezelf, maar ook door de collega-ministers in de Vlaamse Regering. Als coördinerend minister zal ik de uitvoering opvolgen en desgevallend bijsturen. Wat mijn eigen bevoegdheden betreft, staan er onder meer een aantal wijzigingen aan de organieke decreten gepland ter versterking van de lokale raden, werk ik verder aan de uitvoering van het ‘planlastendecreet’, aan de afbakening van de provinciale taakstelling, en de uitrol van de regioscreening over heel Vlaanderen. De regioscreening is essentieel om antwoorden te kunnen bieden op de ‘verrommeling’ van het intermediaire landschap. Een belangrijke bekommernis is de sociologische betrokkenheid en de herkenbaarheid van de structuren waaraan de gemeente deelneemt. Ik wens die dan ook voor te bereiden met grote betrokkenheid van de gemeenten zelf.

Een ander cruciaal project voor dit werkjaar is de verdere implementatie van en de aanpassingen aan het Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet. In het bijzonder wordt de beleids- en beheerscyclus (BBC), die in 2011 en 2012 voor het eerst door 44 pilootbesturen wordt toegepast, de volgende jaren uitgebreid naar alle lokale besturen. De rechtspositieregeling voor de OCMW's werd het afgelopen jaar uitgewerkt, in 2012 wordt gestart met de externe audit voor de lokale besturen. Daarnaast zal ik

nog enkele noodzakelijke wijzigingen doorvoeren aan de organieke decreten. Zoals vermeld, bevat deze wijziging enkele maatregelen in het kader van de interne staatshervorming, maar ook werk ik een aantal technische anomalieën weg en worden aanbevelingen van de Commissie Efficiëntiewinst Lokale Besturen verwerkt.

Het komende werkjaar is voor de lokale besturen een verkiezingsjaar. Toch wordt dit een ongewoon verkiezingsjaar doordat de druk op de lokale financiën toeneemt. Eerst en vooral ondervinden ook de gemeenten, weliswaar met enige vertraging, de weerslag van de financieel-economische crisis die woedt sinds het najaar van 2008, zowel ten gevolge van terugvallende fiscale ontvangsten als door de budgetbeperkingen van de centrale overheden. Daarnaast wegen de pensioenkosten ten gevolge van de vergrijzing steeds nadrukkelijker op de lokale budgetten, mede ten gevolge van de hervorming van het statutair pensioenstelsel op het federaal niveau. Ook indirect heeft de vergrijzing van de bevolking een ingrijpend effect op de budgetten, met name door een stijgende behoefte aan lokale dienstverlening in de zorgsector. De tegenvallende resultaten van de Gemeentelijke Holding en de grote investeringsbehoeften in de intercommunale sector zorgen voor bijkomende druk.

De Vlaamse overheid bevestigt ondanks de budgettaire krapte haar engagement om de groei van het Gemeentefonds met 3,5% te garanderen. Daarnaast zullen de lokale besturen de nodige creativiteit aan de dag moeten leggen om efficiëntiewinsten te boeken en de uitgaven strikt onder controle te houden. Onder meer door een significante afbouw van de planlasten en een aantal maatregelen om een efficiënter bestuur mogelijk te maken wenst de Vlaamse overheid ook haar steentje bij te dragen.

Tenslotte stel ik samen met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur alles in het werk om de lokale besturen zo goed mogelijk te ondersteunen. In uitvoering van zijn beheersovereenkomst werkt het Agentschap aan de uitvoering van een programma om zijn werking en dienstverlening ten behoeve van de besturen verder te verbeteren.

2. Overzicht beleidsmaatregelen

Voor het beleidsveld Binnenlands Bestuur is het jaar 2012 zonder enige twijfel het scharnierjaar van de lopende zittingsperiode. De bestuursperiode is halfweg en de uitvoering van de verschillende strategische projecten uit mijn beleidsprogramma loopt op kruissnelheid. In mijn beleidsnota lichtte ik toe dat ik mijn beleid vorm wil geven op twee grote assen:

- de interne staatshervorming
- inzetten op sterke en verantwoordelijke besturen.

Deze beide krachtlijnen vertonen een nauwe samenhang: de interne bestuurshervorming in Vlaanderen is essentieel om slagkrachtige lokale besturen te behouden. Sterke lokale besturen zijn ook hoekstenen voor een burgernabij overheidsbestuur.

De huidige algemene maatschappelijke context versterkt de noodzaak om in te zetten op deze beide beleidsassen. De overheid staat immers voor grote uitdagingen die van de overheid op alle beleidsniveaus maatregelen vereisen op financieel-budgettair vlak, om het behoud van de welvaart en het welzijn van onze bevolking te verzekeren. In deze samenhang is er bijzonder weinig ruimte voor nieuwe initiatieven. De wijzigende maatschappelijke omgeving heeft tot gevolg dat zowel Vlaanderen als de lokale besturen sterk moeten inzetten op het verder verhogen van hun efficiëntie om zo meer ruimte te bieden voor de uitdagingen waar de samenleving voor staat.

Daarnaast is 2012 voor de lokale besturen ook een scharnierjaar omwille van de lokale en provinciale verkiezingen en het aantreden van de eruit volgende nieuwe bestuurscolleges. Verkiezingen zijn telkens hoogtepunten voor de democratie. Voor de lokale samenleving bieden zij uitgelezen kansen om de band tussen burger en bestuur beter te duiden en aan te scherpen.

Hierna volgt een overzicht van de beleidsmaatregelen die ik in het afgelopen jaar genomen heb ter uitvoering van mijn beleidsnota.

Daarnaast geef ik in deze beleidsbrief telkens ook aan welke maatregelen ik voor het volgende werkjaar 2011 – 2012 in het vooruitzicht stel. Zij passen binnen de 8 strategische doelstellingen die ik in mijn beleidsnota heb aangegeven, namelijk:

- een interne staatshervorming;
- een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus;
- verhogen van de bestuursefficiëntie door het gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies;
- sterke en verantwoordelijke besturen;
- een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012;
- correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel;
- binnenlands bestuur in Europees en internationaal perspectief;
- een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen.

2.1 Strategische doelstelling: “Een interne staatshervorming”

2.1.1 Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter

a) Stand van zaken

Het doorvoeren van een interne staatshervorming is een belangrijke doelstelling van het Vlaamse Regeerakkoord en één van de prioritaire assen waarop ik mijn beleid voor het binnenlands bestuur gedurende deze bestuursperiode uitbouw. De analyse die ik in mijn beleidsnota heb gemaakt over de complexiteit en ondoorzichtigheid van onze interne bestuurlijke organisatie wordt breed gedeeld: teveel bestuursniveaus en structuren komen tussen in de besluitvormingsprocessen, die daardoor ook nodeloos ingewikkeld en ondoorzichtig zijn. De daaruit voortvloeiende administratieve lasten voor burgers en bedrijven zijn te hoog en tijdrovend. Tegen het einde van de regeerperiode moet het Vlaams bestuurlijk landschap vereenvoudigd zijn.

Op **23 juli 2010** hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het Groenboek Interne Staatshervorming. Dit groenboek bevatte de visie van de regering op de interne bestuurlijke organisatie en de concrete vertaling van die algemene principes voor de verschillende beleidsdomeinen in de vorm van doorbraken.

Na de zomer van 2010 maakte het groenboek het voorwerp uit van een uitgebreide overleg- en adviesronde. De Vlaamse Regering ontving een groot aantal standpunten en reacties vanuit het maatschappelijk middenveld, de strategische adviesraden en de vertegenwoordigers van de gemeenten en de provincies via hun belangenverenigingen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg) en de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP). Ook het Vlaams Parlement heeft met hoorzittingen en gedachtewisselingen ruim aandacht besteed aan de problematiek van de interne staatshervorming.

Door het grote aantal reacties en adviezen op het groenboek heb ik de initiële timing en werkwijze, waarbij het de bedoeling was om tegen eind 2010 een Witboek goed te keuren, bijgesteld. Op deze manier beschikte de Vlaamse regering over voldoende tijd om alle reacties en adviezen grondig te bestuderen en te verwerken. Deze aanpak is ook ondersteund door een resolutie die op 17 november 2010 door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement werd aangenomen (stuk 749 (2010-2011) Nr. 2). In deze resolutie vroeg het Vlaams Parlement de Vlaamse regering om:

- een antwoord te formuleren op de verschillende adviezen van de adviesraden en middenveldorganisaties en die antwoorden aan de leden van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetevaluatie, Inburgering en Toerisme te bezorgen;
- een stappenplan op te stellen dat duidelijk maakt hoe zij de pijnpunten die in het groenboek aan bod komen zal uitklaren;
- de adviesraden en middenveldorganisaties verder te betrekken bij het proces om zo een noodzakelijk, breed maatschappelijk draagvlak te creëren voor een grondige hervorming van de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen.

Ik heb de verschillende adviezen en reacties die ik ontving thematisch gebundeld in één document en van commentaar voorzien. Over deze repliek op de adviezen van de (sector)organisaties en adviesorganen hield ik op 15 maart 2011 een gedachtewisseling met de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetevaluatie, Inburgering en Toerisme van het Vlaams Parlement.

Op **8 april 2011** hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan het Witboek Interne Staatshervorming. Het witboek is opgebouwd uit twee delen: het eerste deel bevat de knelpuntenanalyse en de visieontwikkeling op de interne bestuurlijke organisatie, het tweede bevat de concrete uitvoeringslijnen waarlangs de interne staatshervorming vorm zal krijgen. Er zijn vijf uitvoeringslijnen waarin samen 69 doorbraken zijn ondergebracht.

*Witboek Interne Staatshervorming: vijf uitvoeringslijnen**Versterking bestuurskracht gemeenten*

Het witboek bevat een reeks concrete maatregelen die zullen bijdragen tot het versterken van de gemeenten. Zij krijgen onmiddellijk uitvoering door een reeks wijzigingen aan de organieke decreten (Gemeentedecreet, Provinciedecreet, OCMW-decreet) die ik op korte termijn bij het Vlaams Parlement indien.

Op het vlak van de politieke organisatie en het beleid, verwijs ik naar de maatregelen tot herwaardering van de gemeenteraad en tot verhoging van de efficiëntie van het politiek apparaat:

- de mogelijkheid om de gemeenteraad samen te roepen op vraag van 1/5 van de raadsleden
- de invoering van de procedure tot herstel van de bestuurbaarheid van de gemeente
- een code 'democratisch lokaal bestuur' met daarin onder andere de aanbeveling om de voorzitter van de gemeenteraad buiten het college van burgemeester en schepenen aan te duiden
- meer controlemogelijkheden voor gemeenteraadsleden op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en verzelfstandigde entiteiten
- de vermindering van het aantal schepenen met 1 per bestuur vanaf 2019
- het invoeren van een beperkte uittredingsvergoeding voor uitvoerende mandaten

Met betrekking tot structuur en organisatie vestig ik de aandacht op de maatregelen tot versterking van de gemeenten:

- de verdere integratie gemeente-OCMW;
- het kader voor vrijwillige fusie ;
- de herijking van het Gemeentefonds.

Meer autonomie en bevoegdheden voor de gemeenten

De gemeenten krijgen meer bevoegdheden. Enerzijds worden bevoegdheden overgeheveld, anderzijds zal de Vlaamse overheid zich meer terughoudend opstellen, minder detailregelingen uitwerken en de procedures vereenvoudigen. Een mijlpaal is de planlastvermindering, die inhoudt dat de plan- en rapporteringsverplichtingen die de Vlaamse overheid oplegt, vaak in ruil voor subsidies, beperkt worden tot de essentie en afgestemd op de reguliere lokale beleidscyclus. De lokale besturen krijgen meer beleidsvrijheid in hun lokale planning.

Een aantal doorbraken in het witboek kennen meer bevoegdheden toe aan de gemeenten in tal van beleidsdomeinen. Anderzijds wordt in bepaalde sectoren meer autonomie mogelijk voor gemeenten met een bepaalde schaalgrootte (bijvoorbeeld vanaf 25.000 inwoners). De concrete vertaling hiervan zal gebeuren door de vakministers.

Performante processen – minder interveniërende niveaus

De maatregelen die het witboek op dit vlak voorstelt hebben betrekking op:

- het versnellen van processen: de voorstellen zijn nauw verbonden met de aanbevelingen van de Commissies Berx en Sauwens en zorgen ook voor een versterking van het lokale bestuur. Het gaat ondermeer om de volgende punten:
 - o vereenvoudiging van de machtigingen tot onteigening;
 - o maximale integratie van sectorale machtigingen in de stedenbouwkundige vergunning;
 - o geen delegatie van de bevoegdheid om beroep in te stellen tegen een beslissing van een andere overheid door ambtenaren;
 - o betere afstemming Vlaamse advisering;
 - o geen 'bindende' adviezen meer.
- een betere coördinatie en afstemming tussen de Vlaamse diensten: hiertoe geeft de Vlaamse Regering aan de gouverneurs de opdracht om de coördinatie tussen de gedeconcentreerde

- diensten van de Vlaamse overheid te bevorderen (zie verder);
- in subsidieprocessen minder interveniërende bestuursniveaus behouden.

Afbakening provinciale taakstelling

Het witboek bevat een nieuwe visie op de plaats die de provincies innemen in de Vlaamse bestuurlijke organisatie.

In de organisatie van het overheidsbestuur ligt de klemtoon op de gemeenten aan de ene kant en de Vlaamse overheid aan de andere kant. De gemeenten moeten als politiek basisniveau verregaand versterkt worden. Zij moeten een maximale beleidsruimte hebben. De Vlaamse overheid is in hoofdorde kaderstellend, vooruitziend en ondersteunend. Voor de materies waarin zij bevoegd is, ontwikkelt en bepaalt de gemeente de grote assen van het beleid en definieert zij daarvoor de bestuurlijke krachtlijnen op basis van een duidelijk omschreven toekomstvisie. Daarnaast ondersteunt zij de bestuurlijke partners en bewaakt zij de kwaliteit.

Als intermediair niveau zijn de provincies gesitueerd tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. In de grondgebonden materies hebben zij een open taakstelling. Daarnaast zullen de provincies op het vlak van de niet-grondgebonden aangelegenheden in de toekomst nog slechts bevoegdheden kunnen uitoefenen voor zover die hen door of krachtens een uitdrukkelijke wets- of decreetsbepaling toegekend worden. Daarnaast kunnen de provincies nog niet-grondgebonden taken uitoefenen op basis van een bestuursakkoord, te sluiten tussen de Vlaamse Regering en de provincies.

Vereenvoudiging van de intermediaire ruimte

Deze uitvoeringslijn uit het witboek omvat het opstarten van drie parallelle trajecten op het vlak van de regioscreening:

- pilootprojecten in vijf regio's;
- kennisopbouw en uitwerking van een methodologie voor de regioscreening;
- en tot slot een gebiedsdekkende aanpak in heel Vlaanderen.

Daarnaast komt er een decretale regeling voor de interbestuurlijke samenwerking, werken we aan een code voor het interbestuurlijk samenwerken tussen de verschillende bestuursniveaus en aan een vereenvoudiging van structuren in diverse beleidsdomeinen. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de aanpak van stadsregionale samenwerking.

Elke minister is voor haar of zijn bevoegdheden verantwoordelijk voor de uitvoering van de in het witboek geformuleerde doorbraken. Als minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur, neem ik hierin een coördinerende rol op mij en heb ik een projectplan en monitoringsysteem uitgewerkt om de uitvoering van de doorbraken op te volgen.

In concreto is er voor elke doorbraak een actiefiche uitgewerkt. Deze fiche lijst de verschillende activiteiten, hun timing, resultaten en tussentijdse mijlpalen op die voor de realisatie van die doorbraak noodzakelijk zijn. Ik zal vanaf oktober 2011 zesmaandelijks over de voortgang rapporteren aan de Vlaamse regering en de betrokken bestuursniveaus en belanghebbenden.

b) Aandachtspunten voor 2012

Afbakening provinciale taakstelling

Met het oog op de start van de nieuwe provincieraden vanaf 2013 zal 2012 een belangrijk jaar worden voor wat betreft de afbakening van de provinciale taakstelling. Hierbij zullen verschillende sporen worden gevolgd. Op juridisch vlak betekent deze afbakening:

- Een aanpassing van artikel 2 van het provinciedecreet¹. Deze aanpassing maakt deel uit van de wijzigingen aan de organieke decreten die al in 2011 werd opgestart. Krachtens het te wijzigen artikel 2 behouden de provincies, behoudens uitdrukkelijke andersluidende decretale bepalingen, het volle initiatiefrecht over de grondgebonden aangelegenheden. Voor de aangelegenheden vermeld in de artikelen 4 en 5 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen zijn de provincies enkel nog bevoegd op basis van een specifieke wettelijke of decretale bepaling of op basis van bestuursakkoorden tussen de Vlaamse Regering en de provincies. De aanpassing aan dit artikel zal in werking treden op 1 januari 2014.
- In een aantal sectoren zullen bepaalde bevoegdheden aan de provinciebesturen decretaal worden toegewezen.
- De Vlaamse Regering sluit met elk van de nieuwe provinciebesturen begin 2013 een bestuursakkoord af waarin bepaalde taken aan een provincie worden toegewezen. Deze bestuursakkoorden bevatten een algemeen luik, identiek in alle bestuursakkoorden, en een specifiek luik, waarin het maatwerk voor de specifieke provincie is opgenomen.

De concrete invulling van de provinciale taakstelling werd in 2011 al per sector door de vakministers opgestart. Deze invulling zal in verschillende stappen gebeuren. Vanuit een inventarisatie van de niet-grondgebonden taken zal er, aanvullend op de doorbraken die al in het Witboek zijn opgenomen, een afweging gebeuren welke bevoegdheden en taken door een of meer provinciebesturen, dan wel een ander bestuursniveau best worden opgenomen.

Voor de bevoegdheden/taken waarvan voorgesteld wordt om ze over te hevelen naar een ander bestuursniveau zal een transitietraject uitgewerkt worden aangaande personeel (geen ontslagen), financiën (ingezette middelen verhuizen mee met taken/bevoegdheden), organisatorische wijzigingen en aanpassing aan de bestaande regelgeving. De transitie zal gefaseerd verlopen. Afhankelijk van de bevoegdheid of taak die overgedragen wordt, zal een gepaste timing opgesteld worden die een goede transitie waarborgt. De ambtelijke werkgroepen zullen dit transitietraject uittekenen onder coördinatie van de vakminister.

2.1.2 Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden

Ondersteuning van vrijwillige fusies van gemeenten

a) Stand van zaken

Het gebrek aan bestuurskracht van een aantal gemeenten is één van de knelpunten in de Vlaamse bestuurlijke organisatie. Lokale besturen worden geconfronteerd met steeds meer en complexere beleidsvraagstukken. De complexiteit van de samenleving neemt bovendien toe. Een aantal lokale besturen beschikt niet meer over een aangepaste capaciteit om een antwoord te kunnen bieden op de veelvuldige vragen en uitdagingen die op hen afkomen.

De lokale bestuurskracht is een complex gegeven dat zich niet onder één noemer laat vatten. Zij heeft te maken met elementen zoals schaal, financiële capaciteit, ambtelijke en politieke organisatiecapaciteit. Daarnaast spelen ook de socio-economische factoren een grote rol. In Vlaanderen zijn de lokale besturen bijzonder heterogeen. Hun mogelijkheden om aan de behoeften van de burgers te beantwoorden verschillen dan ook sterk.

Zoals ook aangegeven in het Witboek Interne Staatshervorming is in die samenhang de schaalgrootte van de gemeenten steeds nadrukkelijker aan de orde. Schaalvergroting kan er toe bijdragen de bestuurskracht van de gemeenten te verhogen. In uitvoering van het regeerakkoord koos de Vlaamse Regering voor een bottom-up aanpak op basis van vrijwilligheid, eerder dan voor een uniforme top-

¹ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D48 Aanpassing art. 2 Provinciedecreet.

down aanpak zoals bij de grote fusieoperatie in de jaren zeventig. Dat was ook de wens van de vertegenwoordigers van de gemeenten zelf en werd als dusdanig ook verwoord door de VVSG.

Ik heb tot hiertoe ingezet op twee acties. Enerzijds heeft de Vlaamse Regering een ondersteuningspakket uitgewerkt voor gemeenten die vrijwillig wensen te fusioneren. Anderzijds is er ook aan kennisopbouw over fusieoperaties gewerkt.

De Vlaamse Regering werkte op 30 april 2010 een ondersteuningspakket uit voor gemeenten die op vrijwillige basis willen fusioneren op 1 januari 2013². Dit ondersteuningspakket bevat zowel financiële als technisch-juridische ondersteuning. De financiële ondersteuning bestaat uit een fusiebonus en een garantieregeling voor het Gemeentefonds. De inhoudelijke ondersteuning gebeurt met een ondersteuningsteam, bestaande uit experts van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de provinciegouverneur, de VVSG, de betrokken gemeenten en OCMW's, eventueel aangevuld met de nodige externe ondersteuning.

Omdat er in gemeenten die fusioneren nieuwe verkiezingen georganiseerd moeten worden, werd dit ondersteuningsaanbod beperkt tot fusies die ingaan op 1 januari 2013. Voor deze gemeenten hoeven er immers geen extra verkiezingen georganiseerd te worden, maar vallen ze samen met de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012. De betrokken gemeenteraden moesten door middel van een principiële beslissing hun intentie tot fusie kenbaar aan de Vlaamse Regering ten laatste op 30 april 2011. De gemeenten Beveren en Kruibeke waren initieel bereid om verkennende gesprekken te voeren, maar dit heeft niet geleid tot een principiële beslissing tot fusie. De Vlaamse Regering heeft op 30 april ook geen andere principiële beslissingen ontvangen.

Daarnaast is een modeldossier voor een fusieoperatie uitgewerkt. Ik zal dit ter beschikking stellen van gemeenten die zich op een eventuele fusie willen voorbereiden. Dit modeldossier is opgebouwd aan de hand van de casus Beveren/Kruibeke. Voor het onderzoek van deze casus is in 2010 een begeleidingsteam opgestart met KPMG als externe ondersteuner. Zijn opdracht was om een modeldossier op te maken met relevante aandachtspunten voor gemeenten die een fusie wensen te overwegen. Het begeleidingsteam heeft ondertussen zijn werkzaamheden afgerond en het modeldossier is opgeleverd door de externe ondersteuner. Dit modeldossier draagt bij tot een beter inzicht in de beleidsmatige aanpak en in het procesverloop van een fusiedossier.

b) Aandachtspunten voor 2012

Bij meerdere contacten met lokale bestuurders heb ik kunnen ervaren dat de hierboven geschetste analyse over de gemeentelijke schaalgrootte door een ruime groep lokale verantwoordelijken wordt gedeeld en formeel wordt onderschreven. Maar formeel leidt dit vooralsnog niet tot concrete engagementen, mede door de relatief korte periode die rest tot aan de eerstvolgende vernieuwing van de gemeenteraden na de verkiezingen van oktober 2012.

Op 31 december 2011 verstrijkt de datum waarop gemeenteraden een definitief voorstel tot fusie bij de Vlaamse Regering kunnen indienen met het oog op een fusie met ingang van 1 januari 2013. Tot op heden heeft geen enkele gemeente een principiële beslissing genomen met betrekking tot een fusie-intentie. Het staat bijgevolg zo goed als vast dat er onmiddellijk na de verkiezingen van 14 oktober 2012 geen fusies zullen plaats vinden.

Na 31 december 2011 zal ik dan ook het kader voor vrijwillige fusie dat de Vlaamse Regering in 2010 uitwerkte evalueren, in samenhang met mijn inzichten over de bestuurskracht van de gemeenten. Op basis van die evaluatie zal ik aan de Vlaamse Regering een voorstel formuleren voor een eventuele voortzetting van de operatie voor schaalvergroting na de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012.

² Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D1 Kader voor vrijwillige fusie en opbouw modeldossier.

Zoals ook bleek tijdens de gesprekken die ik in het kader van de interne staatshervorming heb gevoerd, wordt de huidige schaalgrootte van vele besturen nochtans als een drempel ervaren voor een verregaande algemene uitbreiding van de gemeentelijke bevoegdheden. In het witboek is het principe opgenomen dat naast kwalitatieve criteria die mogelijk maken dat in principe elk bestuur in aanmerking komt voor bijkomende autonomie en bevoegdheden, ook de mogelijkheid bestaat om in bepaalde sectoren gemeenten vanaf een bepaalde schaal, bvb. 25.000 inwoners (kwantitatief) meer autonomie en bevoegdheden toe te kennen. Merk tenslotte op dat er in Vlaanderen 251 gemeenten zijn met minder dan 25.000 inwoners, of 81,49% van het totaal aantal Vlaamse gemeenten³.

Regioscreening

a) Stand van zaken

Als antwoord op de steeds hogere verwachtingen en complexere beleidsvraagstukken hebben lokale besturen de afgelopen jaren getracht door middel van samenwerkingsverbanden hun bestuurskracht te versterken. Ook de Vlaamse overheid zelf en de provinciebesturen hebben in het verleden in tal van beleidsdomeinen allerhande samenwerkingsverbanden ingericht. Dit heeft op het intermediaire niveau mettertijd tot een toenemende bestuurlijke verrommeling geleid. Veel bestuurders en lokale topambtenaren vinden zelf niet meer de weg in de wirwar van structuren en overlegorganen waaraan hun gemeente deelneemt. De raadsleden zelf zijn daar nog nauwelijks bij betrokken. De democratische controle verslapt, zeker voor raadsleden als die niet tot de meerderheid van de raad behoren. Dit is geen nieuwe vaststelling, ook de gemeenten en de provincies hebben al gewezen op dit knelpunt.

Samenwerking tussen gemeenten is en blijft belangrijk. We staan dus voor de uitdaging om enerzijds samenwerking tussen lokale besturen te versterken en ondersteunen en, anderzijds, ervoor te zorgen dat deze samenwerking op een transparante, efficiënte en democratische manier gebeurt. Dit is de doelstelling van de ‘regioscreening’ die in het Witboek Interne Staatshervorming werd aangekondigd.⁴

De regioscreening die ik heb opgestart is dan ook in de eerste plaats een instrument in handen van de gemeenten zelf. Samen met de gemeenten worden de samenwerkingsverbanden waarbij zij betrokken zijn in kaart gebracht om zodoende bottom-up een proces op te starten om te komen tot een vereenvoudiging van de samenwerkingsverbanden.

In enkele regio’s zijn in de afgelopen jaren al oefeningen tot regioscreening gestart, volledig bottom-up, op initiatief van de gemeenten zelf. Dat is het geval in het Meetjesland, Midden-West-Vlaanderen, Zuid-West-Vlaanderen, Stadsregio Turnhout en de Westhoek. De bestuurlijke verrommeling is er geïnventariseerd, er gebeurden evaluaties en er zijn (aanzetten tot) actieplannen ontwikkeld.

Ik heb aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) de opdracht gegeven om een meta-analyse uit te voeren van deze oefeningen. Dit laat ons toe lessen te trekken op het vlak van de aanpak (methode) en instrumenten, die in zo’n oefening ingezet worden. Het SBOV heeft in 2010 drie onderzoeksrapporten opgeleverd. Deze rapporten bevatten:

- een vergelijkende analyse van de regioscreening zoals ze in de vijf gebieden zijn uitgevoerd;
- een analyse van de manier waarop de regioscreening als bestuurlijk evaluatie-instrument is gebruikt;
- een analyse van de actieplannen en de beelden van bestuur die doorheen de regioscreening in de vijf regio’s naar boven komt.

Op basis van de wetenschappelijke ondersteuning van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie heb ik aan de gouverneurs de opdracht gegeven om een gebiedsdekkende regioscreening in Vlaanderen uit te voeren. In 2010 zijn de gouverneurs, met de ondersteuning van het Agentschap voor Binnenlands

³ Op basis van het aantal inwoners per gemeente op 1 januari 2010. Bron: Fod Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

⁴ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraken D 53-56.

Bestuur, hiermee gestart. Hierdoor krijgen we een goed beeld van de ‘verrommeling van het intermediaire niveau’. Deze inventarisatie is het startpunt van waaruit de volgende fasen van de regioscreening, door de gemeenten, kunnen worden aangepakt: een evaluatie van de samenwerkingsverbanden en de opmaak en uitvoering van actieplannen tot vereenvoudiging.

b) Aandachtspunten voor 2012

In 2012 zullen er twee sporen gevolgd worden in de regioscreening. Eenderzijds zijn er de vijf regio’s die al een eigen traject doorlopen hebben, en nu beginnen met de uitvoering van hun actieplannen onder de vorm van proeftuinen. Anderzijds zal de rest van de Vlaamse gemeenten, op basis van de inventarisatieoefening die in 2010 zal uitgevoerd zijn, kunnen starten met een gebiedsdekkende evaluatie van deze gegevens.

De vijf regio’s die hun inventarisatie- en evaluatiefase hebben afgerond, krijgen in 2012 de mogelijkheid om bij de uitvoering van hun actieplannen te werken onder de vorm van proeftuinen. Dit wil zeggen dat er hen experimenteertruimte wordt geboden, waarvan de doelstelling en de tijdsduur duidelijk is afgebakend, en waarbinnen de regio’s nieuwe concepten of modellen van bestuur kunnen uittesten. De betrokken regio’s kunnen hier ten experimentele titel bijvoorbeeld afwijken van bepaalde decretale bepalingen. Dit kan mogelijk tot gevolg hebben dat er een decretale basis moet worden gecreëerd om het experiment in een juridisch zekere omgeving te laten plaatsvinden. Na een evaluatie van het experiment kunnen bepaalde concepten of modellen worden veralgemeend naar de rest van Vlaanderen.

Begin 2012 zullen de gegevens van de gebiedsdekkende regioscreening beschikbaar zijn. Deze inventarisatie leidt tot een eerste kwantitatieve en kwalitatieve omschrijving van de samenwerkingsverbanden tussen gemeenten in Vlaanderen. Zo zal er bijvoorbeeld zicht zijn op de intensiteit van samenwerking tussen gemeenten (bv. welke groepen van gemeenten werken intensief met elkaar samen en in welke domeinen) en zal deze intensiteit ook cartografisch voor elke Vlaamse gemeente weergegeven kunnen worden.

Deze inventarisatie levert alle gemeenten waardevolle informatie op om hun eigen functioneren in deze samenwerkingsverbanden te evalueren. Deze evaluatie moet vanuit de gemeenten zelf, dus bottom-up, gebeuren in 2012. De gemeenteraadsverkiezingen vormen een interessant scharniermoment omdat de nieuwe gemeentelijke bestuursploegen op deze manier op basis van de inventarisatie en evaluatie al vanaf 2013 concrete acties kunnen ondernemen (bv. clusteren van regionale structuren, shared services inrichten, wijzigen van Vlaamse regelgeving, fusie van gemeenten, verschuiven van bevoegdheden,...).

2.2 Strategische doelstelling: “Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus”

2.2.1 De beleids- en controleprocessen van de verschillende overheden meer op elkaar afstemmen

Coördinerende opdracht van de gouverneurs

a) Stand van zaken

Op 29 april 2011 keurde de Vlaamse Regering een nota goed waarin de gouverneurs expliciet worden gemandateerd om als commissarissen van de Vlaamse Regering een coördinerende rol op te nemen in de relaties tussen de lokale besturen en de verschillende buitendiensten van de Vlaamse overheid.

Met deze beslissing gaf de Vlaamse Regering uitvoering het witboek Interne Staatshervorming⁵ met betrekking tot het probleem van de interne verkokering van de Vlaamse overheid en de negatieve gevolgen hiervan voor de lokale besturen aan te pakken. Lokale besturen stellen immers vast dat de verschillende beleidsdomeinen en instellingen van de Vlaamse overheid al te vaak in verspreide slagorde opereren en in een aantal gevallen ook intern tegenstrijdige standpunten innemen in hun verhouding tot de lokale besturen.

In dit verband pleit de commissie Sauwens⁶ voor een “betere interdepartementale samenwerking/coördinatie binnen de Vlaamse overheid” en beveelt de commissie Berx⁷ aan om te voorzien in “instrumenten om de verkokering van de administratie tegen te gaan”. Het regeerakkoord bevat in Hoofdstuk IV, “Een slagkrachtige overheid” een belangrijk luik over een open en innovatieve overheid. Daarin komt ook de noodzaak aan bod voor een meer geïntegreerde werking van de Vlaamse overheid.

In uitvoering van de voormelde regeringsbeslissing en het witboek Interne Staatshervorming zullen de gouverneurs, in samenwerking met de in de desbetreffende beleidsmateries bevoegde ministers, het overleg tussen de buitendiensten van de Vlaamse overheid coördineren.

Opdat dit overleg zo praktisch mogelijk zou zijn en maximaal tot concrete resultaten zou leiden zal het overleg in hoofdzaak projectmatig gebeuren, enerzijds op basis van concrete situaties waarvan de gouverneurs door hun veelvuldige contacten met het werkveld zelf kennis hebben, en anderzijds op basis van vragen om bemiddeling van lokale besturen. Vanzelfsprekend kunnen ook de bevoegde ministers of de leidinggevende ambtenaren de gouverneurs verzoeken om coördinerend op te treden of onderling overleg op te starten. De gouverneurs kunnen daarnaast uiteraard ook zelf het initiatief nemen om meer structurele vormen van overleg en afstemming op te zetten in de vorm van regelmatige overlegfora tussen de gedeconcentreerde buitendiensten. Zoals aangegeven moet dit initiatief vooral oplossingsgericht zijn en de gouverneur toelaten informatie over lopende en toekomstige projecten te verzamelen om hem in staat te stellen proactief op te treden en de coördinatiewerkzaamheden te organiseren.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In uitvoering van de regeringsbeslissing van 29 april 2011 hebben enkele gouverneurs al een eerste informatievergadering of overleg met de gedeconcentreerde Vlaamse overheidsdiensten georganiseerd. Deze vergaderingen vormen een aanzet tot een meer gestructureerd overlegplatform. Ook zijn er in functie van een aantal concrete dossiers reeds contacten geweest tussen de gouverneurs, de betrokken Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen.

De gouverneurs zullen elk jaar een beknopt overzichtsrapport van hun coördinatiewerkzaamheden opmaken voor de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, die het aan de Vlaamse Regering zal meedelen. Het rapport kan aanbevelingen bevatten over de aanpassing van regelgeving en werkprocessen.

Aansluitend bij deze doorbraak besliste de Vlaamse Regering dat het huidige ambt van arrondissementscommissaris uitdooft om de functie derwijze om te vormen dat ze past in het kader

⁵ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D36 Coördinerende opdracht voor de gouverneurs.

⁶ Commissie Sauwens (2010). Sneller door beter. Eindrapport van de Commissie versnelling maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten.

⁷ Commissie Berx (2010). Naar een snellere en betere besluitvorming over complexe projecten. Verslag van de Commissie Investeringsprojecten.

van de coördinerende opdracht van de gouverneur. Zij wordt dan geïntegreerd in een zogenaamde “Dienst van de gouverneur”⁸.

In het komende werkjaar wens ik, binnen de krijtlijnen die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd in het witboek Interne Staatshervorming, invulling te geven aan de oprichting van een “Dienst van de Gouverneur”. Die uittekening moet ook passen binnen de beslissing die de Vlaamse Regering op 9 januari 2004 nam over de positionering van de gouverneurs in het kader van het project Beter Bestuurlijk Beleid (BBB, hervorming van de Vlaamse overheid).

Deze krijtlijnen zijn:

- de Vlaamse overheid staat in voor de financiering van de Vlaamse ondersteuning van de gouverneurs;
- de dienst is politiek neutraal samengesteld;
- er gebeurt een duidelijke toewijzing van Vlaamse taken aan de medewerkers van de dienst;
- de functie van arrondissementscommissaris verdwijnt op Vlaams niveau door geen nieuwe benoemingen meer door te voeren. In afwachting geldt een overgangssituatie. De benoemde arrondissementscommissarissen behouden hun functie, deze budgetten komen voorlopig niet vrij voor de aanwerving van medewerkers in de dienst;
- de arrondissementscommissarissen, die nog in functie zijn, worden hetzij ingeschakeld voor federale opdrachten indien zij door de federale overheid zouden worden gefinancierd, hetzij ingeschakeld voor Vlaamse opdrachten in de dienst;
- er wordt een duidelijke regeling uitgewerkt op het vlak van de dienst van de gouverneur die consistent is met de nieuwe positionering van de gouverneurs in hun relatie met de Vlaamse buitendiensten in de provincie;
- het voorstel is budgetneutraal.

2.2.2 Betere planning, minder planlasten

a) Stand van zaken

Het Vlaams Parlement keurde op 6 juli 2011 het decreet goed houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd (het zogenaamde planlastendecreet). De Vlaamse Regering bekrachtigde dit decreet op 15 juli 2011 waarna het op 11 augustus 2011 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Hiermee is een belangrijke mijlpaal gerealiseerd in de doelstelling van de regering om te komen tot een veranderd partnerschap tussen de bestuursniveaus.

Door dit decreet zal de te grote bureaucratie en inefficiëntie die gepaard gaat met het plannen en rapporteren aanzienlijk worden verminderd, zowel in de lokale besturen als bij de Vlaamse administratie. Dit evenwel zonder de positieve verworvenheden van de sectorale subsidiestromen en van het planmatig werken, zoals dit de laatste jaren is gegroeid, onderuit te halen. De lokale besturen zullen vanaf de volgende lokale bestuursperiode slechts één omvattend meerjarenplan moeten opstellen. Bovendien is er de expliciete doelstelling om de beleidsvrijheid van de lokale besturen te verruimen. De Vlaamse overheid zal op een relatief hoog niveau beleidsprioriteiten formuleren. De lokale besturen kunnen hier vrij op inspelen met hun eigen beleidsdoelstellingen.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

De goedkeuring van het kaderstellend “planlastendecreet” is weliswaar een noodzakelijke eerste mijlpaal in het project tot vermindering van de plan- en rapporteringslasten, maar is op zich onvoldoende. Vooraleer dit vanaf de volgende gemeentelijke bestuursperiode voelbaar zal zijn, moet

⁸ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D37 uitdoven functie arrondissementscommissarissen.

nog een groot juridisch, bestuurskundig en operationeel traject worden afgelegd. Dit zal voor een belangrijk stuk tijdens het werkjaar 2011-2012 gebeuren.⁹

Een groot aantal regelingen vallen onder het toepassingsgebied van het planlastendecreet. Al deze decreten moeten worden aangepast aan de bepalingen van het planlastendecreet. Zowel op het niveau van de Vlaamse administratie, de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement zal erover gewaakt worden dat dit op een coherente manier gebeurt. Ik heb met mijn collega's, verantwoordelijk voor de aanpassing van de sectorale decreten, afgesproken dat ze kort tegen de jaarwisseling 2011-2012 de wijzigende decreten voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering zouden voorleggen, opdat deze decreten in het voorjaar 2012 in het Vlaams Parlement kunnen worden besproken. De commissie Bestuurszaken van het Vlaams Parlement heeft reeds initiatieven genomen opdat ze zou worden betrokken bij de bespreking in de functionele commissies van de betrokken decreten.

Op uiterlijk 30 oktober 2012 zal de Vlaamse Regering, in uitvoering van het planlastendecreet, op een gecoördineerde manier de Vlaamse beleidsprioriteiten en het daaraan gekoppelde subsidiebedrag bekend maken. De nieuwe gemeente-, OCMW – en provinciebesturen kunnen hiermee desgewenst rekening houden bij de opmaak van hun meerjarenplanning 2014-2019 tijdens het planningsjaar 2013.

Ten slotte wordt ook werk gemaakt van de implementatie van het project planlastvermindering bij de lokale besturen, onder meer door het aanbieden van een aangepast vormingstraject én door de verdere ontwikkeling van de digitale rapportering van de lokale beleidsrapporten (meerjarenplannen, budgetten en rekeningen). Dit project van digitale rapportering moet het mogelijk maken dat de verschillende sectorale administraties op een eenvoudige manier de lokale plannen en rapporteringen ontvangen, zodat ze op basis hiervan hun beoordelings- en subsidieprocessen kunnen voeren. In de loop van 2012 zullen de eerste pilootbesturen inzake de beleids- en beheerscyclus (zie verder) hun budgetten 2012 en rekeningen 2011 elektronisch moeten kunnen doorsturen. Eind 2013 moet dit project afgerond zijn.

2.2.3 Afschaffen van koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht

Deze doelstellingen zijn opgenomen in het witboek en passen in de principes van het verhogen van de efficiëntie van de overheid. Het gaat om:

- D 27 Afschaffing koppelsubsidies onroerend erfgoed
- D 28 Afschaffing specifiek toezicht

Afschaffen van de koppelsubsidies

Koppelsubsidies zijn subsidies waarbij provincies en gemeenten verplicht worden financieel bij te dragen ten gevolge van Vlaamse beleidsbeslissingen, zonder dat ze over enige beslissingsvrijheid beschikken met betrekking tot de opportuniteit, besteding of omvang van de bijdrage. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de restauratie van monumenten. Deze koppelsubsidiëring maakt het administratieve proces nodeloos lastig en is tegengesteld aan onze wens van verantwoordelijke beleidsniveaus die zo veel mogelijk zelf de gevolgen dragen van hun beslissingen.

De Vlaamse Regering wil deze koppelsubsidies dan ook afschaffen.¹⁰ In het kader van de besprekingen over de interne staatshervorming is een inventaris gemaakt van de bestaande koppelsubsidies. Daaruit is gebleken dat de beoogde koppelsubsidies zich in het beleidsveld onroerend erfgoed bevinden.

De afschaffing van de koppelsubsidies in het beleidsveld onroerend erfgoed gaat gepaard met het in mindering brengen van het Provinciefonds, van het bedrag dat de provincies de afgelopen jaren

⁹ Zie het Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D 8 – Kaderdecreet planlastvermindering.

¹⁰ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D 27 Afschaffing koppelsubsidies onroerend erfgoed.

besteedden aan deze premies en de toevoeging ervan aan de Vlaamse restauratiepremiebudgetten. Daarnaast ontvangen de provincies geen Vlaamse restauratiepremie voor het onroerend erfgoed waarvan ze zelf eigenaar zijn. De gemeenten zullen niet meer verplicht worden om restauratieprojecten van privé-eigenaars mee te subsidiëren als de Vlaamse overheid een premie toekent. Een vrijwillige bijdrage van de gemeente in een door de Vlaamse overheid gesubsidieerd restauratieproject blijft uiteraard wel nog mogelijk.

Afschaffen van het specifiek toezicht

a) Stand van zaken

Daarnaast is er het probleem van het specifiek toezicht. Specifiek toezicht op lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar die zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale decreten of wetgeving. Ook hiervan is een inventaris opgesteld, die een uitgebreide lijst van specifiek toezicht heeft opgeleverd. Het is niet mogelijk om eenvoudigweg alle vormen van specifiek toezicht af te schaffen of generieke oplossingen te formuleren. In verschillende doorbraken van het witboek Interne Staatshervorming wordt dit opgenomen voor diverse beleidsdomeinen. Zo onder meer voor ruimtelijke ordening (D23), onroerend erfgoed (D26), milieu (D32) en stedenbouwkundige vergunningen in agrarisch gebied (D33). Daarnaast zijn er nog een aantal andere vormen van specifiek toezicht, die niet aan bod komen in de concrete doorbraken van het Witboek.

b) Aandachtspunten 2012

Voor de afschaffing van het specifiek toezicht werken we in drie stappen. Het uitgangspunt blijft dat alle vormen van specifiek toezicht worden afgeschaft. Ik vraag elke vakminister in eerste instantie om aan te geven of het toezicht zal worden afgeschaft of welke de redenen zijn waarom de vorm van toezicht niet kan worden opgenomen in het algemeen toezicht. Vervolgens moet concreet worden uitgeklaard hoe het toezicht zal worden afgeschaft of verminderd zodat in een laatste fase het regelgevende kader kan worden aangepast. Hoewel de verantwoordelijkheid van de individuele trajecten bij de vakministers ligt, wens ik hierin als minister van Binnenlands Bestuur een coördinerende en ondersteunende functie te vervullen. In dezelfde geest zal ik in het kader van de opvolging van het project Interne Staatshervorming waken over het afschaffen of verminderen van specifiek toezicht in elk van de doorbraken.

2.2.4 Het Belfortprincipe bevestigen

In 2012 zal ik de lokale besturen ondersteunen bij de uitbouw van hun beleid voor kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging met handleidingen, specifieke instrumenten en vorming. Nog in 2011 zal ik de hervorming van de RIA, met inbegrip van de toepassing van het Belfortprincipe als sectorale wetgevingstoets, voorleggen aan de Vlaamse Regering.

2.2.5 Een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking

Onderzoek naar de wenselijkheid van een decreet interbestuurlijke samenwerking

a) Stand van zaken

Maatschappelijke problemen kunnen vaak enkel door onderlinge samenwerking tussen overheidsniveaus op een efficiënte manier aangepakt worden. In vele gevallen kan dat door overleg, maar in een aantal gevallen is er nood aan een afzonderlijke juridische structuur¹¹. Vandaag gebeurt dat telkens op een ad hoc basis, met een specifiek decretaal initiatief. De vraag is evenwel of sui

¹¹ Zie ook Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D58 Decretaal kader interbestuurlijke samenwerking.

generis samenwerkingsvormen wel het best door middel van afzonderlijke decreten tot stand komen, dan wel of zij beter in een meer algemeen decretaal kader opgenomen worden of zelfs binnen de bestaande organieke regelgeving (Gemeentedecreet, Provinciedecreet, OCMW-decreet, decreet IGS).

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

De uitwerking van een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking is een van de acties waarvoor de gebiedsdekkende regioscreening de nodige input moet leveren. De gebiedsdekkende regioscreening zal immers meer duidelijkheid verschaffen over de bestaande samenwerkingsverbanden op het intermediaire niveau. Op basis van een evaluatie van deze gegevens kunnen er concrete actieplannen en maatregelen genomen worden. Het aanpassen van de bestaande decretale kaders (bv. het decreet intergemeentelijke samenwerking of specifieke sectorale decreten) of het uitwerken van nieuwe decretale kaders (bv. interbestuurlijk samenwerken) behoren tot de concrete acties waartoe de regioscreening aanleiding kan geven op Vlaams niveau.

Code van interbestuurlijk samenwerken

Vlaanderen zet in op een sterk partnerschap met de provincies en de lokale besturen. In het licht daarvan wordt – in overleg met VVSG en VVP - een code van interbestuurlijk samenwerken opgesteld¹².

In de code kunnen de volgende elementen aan bod komen:

- het principe en het versterken van het interbestuurlijk vertrouwen;
- de rol van de minister van Binnenlands Bestuur;
- de rol van het Bestuursforum;
- de principes van subsidiariteit, decentralisatie en maatwerk: welke overheid is/wordt voor welke afspraak trekker?;
- het principe van decentrale beleidsvrijheid in de uitvoering (toezicht, planlastvermindering, debureaucratiseren, primauteit van de politiek);
- de periodieke rapportering over en evaluatie van de interbestuurlijke samenwerking;
- een regeling voor het tijdig onderling informeren van overheden over beleidsintenties, in het bijzonder bij strategische planning en beleidsbrieven (Cf. respect voor termijnen = behoorlijke omgangsvorm).

2.3 Strategische doelstelling: “Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies”

2.3.1 De afstemming van de beleidsprocessen op andere bestuursniveaus ondersteunen

In het witboek zijn een aantal doorbraken opgenomen die tot doel hebben de beleidsprocessen van Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies op elkaar af te stemmen en te verbeteren met het oog op het verkorten van de beslissingslijnen. Dit heb ik al uitvoerig toegelicht in punt 3.2.1 van deze beleidsbrief. Het gebruik van informaticatechnologie ondersteunt deze afstemming ook. Ik vermeld hier een aantal lopende en geplande initiatieven.

¹² Zie ook Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D59 Code van interbestuurlijk samenwerken.

2.3.2 Elektronisch informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden

Uitbreiden e-governmentdecreet naar provinciale en eventueel lokale besturen

a) Stand van zaken

Met behulp van e-governmentprojecten zet ik in op een meer interactieve overheid. Het delen van informatie en ook het ter beschikking stellen van (open) data is hierbij van primordiaal belang.

Ik wil de lokale en provinciale overheden graag uitnodigen om het e-governmentdecreet maximaal te volgen en ik wil hen daarin dan ook ondersteunen door de uitbreiding aan het MAGDA-platform. Dit is het platform dat het maximaal delen van gegevens faciliteert. Ik zet daartoe sterk in op ondersteunende generieke componenten. Het 'gebruikersbeheer voor lokale besturen', waarlangs lokale en provinciale besturen hun medewerkers toegang verlenen tot Vlaamse en federale besturen liet ik verder uitbreiden. Het digitaal tekenplatform voor het plaatsen van elektronische handtekeningen biedt een opportuniteit voor het uitwisselen van geauthentificeerde bestanden met lokale en provinciale besturen.

b) Intenties 2012

In het kader van de verdere uitbouw van het e-government bij de Vlaamse overheid, waarbij ik focus op maximale gegevensdeling, wordt de vernieuwing van het MAGDA-platform in 2012 afgewerkt.

In verband met het gebruikersbeheer voor lokale besturen heb ik de ambitie om het aantal doeltoepassingen waarop rechten toegekend worden verder uit te breiden. Op die manier laat ik nagenoeg alle gemeentebesturen aansluiten op dit gebruikersbeheer.

Om het e-government bij lokale overheden verder te stimuleren, voorzie ik verder nog uitbreidingen in het aanbod van MAGDA, waardoor steeds meer authentieke bronnen via MAGDA ter beschikking zullen zijn (bv. de leer- en ervaringsdatabank). Wat het digitaal tekenplatform betreft, zal ik voor lokale besturen de mogelijkheid voorzien om de functionaliteit van het digitaal tekenplatform te integreren in de eigen toepassingen, dit om de gebruiksvriendelijkheid en efficiëntie van dit platform te verhogen.

Digitalisering van het toezicht

a) Stand van zaken

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft de mogelijkheden om de uitoefening van het bestuurlijk toezicht te digitaliseren onderzocht.

Bij de goedkeuring van het voorontwerp tot wijziging van het Gemeentedecreet en van het Provinciedecreet is in de mogelijkheid voorzien alle verzendingen tussen de lokale en provinciale overheden en de toezichthoudende overheid op digitale wijze te laten gebeuren.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Om efficiëntieredenen zal de digitalisering van het toezicht aansluiten bij de digitale rapportering in het kader van de beleids- en beheerscyclus: de noden voor digitaal toezicht zijn immers vergelijkbaar aan die voor digitale rapportering in kader van BBC. Daardoor is het mogelijk maximaal de bestaande en nieuw te ontwikkelen componenten, zoals een ABB-portaal, te hergebruiken.

Alle inzendingsplichtige stukken worden door de besturen met de e-id ondertekend, waarbij er op wordt gelet dat de stukken onwijzigbaar worden. Na aanlevering van het ondertekende bestand krijgt de verzender een ontvangstbevestiging. De datum van deze bevestiging doet de toezichtstermijn lopen.

Het gebruik van een gemeenschappelijk ABB-portaal zorgt voor efficiëntiewinsten en monitoringmogelijkheden, zowel voor de lokale besturen als voor het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Vanuit dit ABB-portaal wordt ook het workflowsysteem van de administratie opgestart.

Tegen de start van de nieuwe lokale bestuursperiode moet het systeem operationeel zijn en wordt de aangetekend verstuurd papierstroom vervangen door digitale documenten, met gewaarborgde rechtszekerheid over toepassing van toezichtstermijnen.

2.3.3 Elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris

Digitaal versturen van notulen en documenten van de raden

Tijdens het afgelopen jaar is onderzocht op welke manier het versturen van de notulen aan de gemeenteraadsleden en het verlenen van het inzagerecht in de documenten aan de raadsleden gedigitaliseerd kan worden.

De notulen van het college van burgemeester en de notulen van de raden van bestuur en directiecomités van autonome gemeentebedrijven zullen in de toekomst elektronisch ter beschikking van de raadsleden worden gesteld. Ook dossiers die op de gemeenteraad behandeld worden moeten, op eenvoudig verzoek, elektronisch aan de raadsleden worden bezorgd. De bedoeling is dat raadsleden op een eenvoudige manier inzage kunnen krijgen zonder zich steeds naar het gemeentehuis te moeten verplaatsen.

Om deze elektronische ontsluiting van informatie voor de raadsleden juridisch te verankeren, stel ik een wijziging voor aan de desbetreffende artikelen van het Gemeentedecreet, Provinciedecreet en OCMW-decreet. De voorstellen worden meegenomen in de lopende procedure tot aanpassing van deze organieke decreten.

Beleidsondersteunende en statistische informatie beter ter beschikking stellen aan de lokale besturen en de provincies

a) Stand van zaken

In mijn beleidsnota staat dat ik wens dat in toenemende mate beleidsondersteunende en statistische informatie aan de lokale en provinciale besturen ter beschikking gesteld wordt. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft hiervoor al heel wat interessante initiatieven genomen. Ik denk bijvoorbeeld aan de gemeentelijke profielschetsen¹³ die worden uitgewerkt in samenwerking met de Studiedienst voor de Vlaamse Regering. Voor elke Vlaamse gemeente en zijn OCMW is een profielschets beschikbaar. De schets geeft een zicht op de werking van het bestuur en op de verschillende beleidsdomeinen waarin het bestuur actief is. Daarnaast laat de profielschets ook toe zich te vergelijken met gelijkaardige besturen. Ik wil de gemeenten zoveel mogelijk stimuleren om de schat aan informatie die ontsloten wordt via de profielschetsen te gebruiken bij het uittekenen van het lokale beleid. De profielschetsen zijn te raadplegen op de site van het agentschap of via www.lokalestatistieken.be.

Naast de lokale profielschetsen is in juni 2011 ook de Vlaamse profielschets¹⁴ verschenen. Die geeft een beeld van hoe de gemiddelde Vlaamse gemeente scoort op een aantal bestuurlijke aspecten. Er zijn

¹³ Zie http://aps.vlaanderen.be/lokaal/beleidsplannen/gemeentelijk_profiel-2010.html.

¹⁴ Zie <http://binnenland.vlaanderen.be/sites/default/files/BB-profielschets2011.pdf>.

gegevens opgenomen over de financiën van de Vlaamse gemeenten, OCMW's en provincies, over hun personeelsbestand en over de bevolkingscijfers.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Ik vraag aan mijn administratie om verder initiatieven te ontplooien om tot een nog betere ontsluiting van statistische gegevens te komen. Het agentschap werkt momenteel aan het opmaken van een inventaris van beschikbare statistische gegevens over de werking van de lokale en provinciale besturen. Het agentschap wil die gegevens digitaal ontsluiten voor alle belangstellenden, zodat ook de lokale en provinciale besturen gebruik kunnen maken van die gegevens voor het onderbouwen van hun beleid. In de mate van het mogelijke zal die ontsluiting ook gebeuren via de webstek lokale statistieken. Dit alles loopt in samenwerking tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Studiedienst van de Vlaamse Regering.

2.4 Strategische doelstelling: “Sterke en verantwoordelijke besturen”

A. De nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren

2.4.1 Het gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren

Aanpassing van de organieke decreten

a) Stand van zaken

Op 15 juli 2011 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp tot wijziging van het Gemeentedecreet en van het Provinciedecreet goed.

In de loop van de maand oktober 2011 wordt ook een voorontwerp tot wijziging van het OCMW-decreet aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Aan de oorsprong van de voorgestelde wijziging liggen een aantal aanbevelingen van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB), het witboek Interne Staatshervorming en de noodzaak om een aantal in de bestuurspraktijk vastgestelde lacunes of tegenstrijdigheden weg te werken.

Na advies van Vlabest, het Comité C1 voor wat de artikelen over de personeelsaangelegenheden betreft en de Raad van State zal de Vlaamse Regering de wijzigingen definitief goedkeuren en vervolgens begin 2011 in het Vlaams Parlement indienen.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In principe behandelt het Vlaams Parlement de definitieve goedkeuring van de wijzigingsdecreten in het voorjaar van 2012. Vervolgens zal de Vlaamse Regering ook de nodige uitvoeringsbesluiten nemen zodat de wijzigingen tijdig van kracht zijn bij de aanvang van de volgende lokale en provinciale bestuursperiode (1 januari 2013).

De krachtlijnen van de voorontwerpdecreten tot wijziging van organieke decreten komen hier op neer:

Versterking lokale democratie¹⁵

- de mogelijkheid om de gemeenteraad samen te roepen op vraag van een vijfde van de raadsleden indien ze 6 weken niet is samengekomen (nu is een derde van het aantal raadsleden vereist);

¹⁵ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D5 Herwaardering van de gemeenteraad.

- de invoering van een procedure tot herstel van de bestuurbaarheid van de gemeente in geval van structurele instabiliteit binnen het college van burgemeester en schepenen;
- een bijzondere gemeenteraadscommissie waarin de gemeenteraadsleden de kans krijgen om beter geïnformeerd te zijn en de controle te houden op de aansturing en de werking van de verzelfstandigde agentschappen en van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waar de gemeente bij betrokken is;
- in voorkomend geval de aanwijzing van een vervanger door de voorzitter van de gemeenteraad zelf;
- het elektronisch ter beschikking stellen van noodzakelijke informatie aan de raadsleden (notulen van de collegezittingen, de raden van bestuur en directiecomités van de autonome gemeentebedrijven;
- een betere vertegenwoordiging van de gemeenteraad in de raden van bestuur van de autonome gemeentebedrijven;
- de toepassing van de nieuwe beleids- en beheerscyclus op autonome gemeentebedrijven;
- de gemeenteraad (benoemende overheid) verleent eretitels aan schepenen.

Slagkrachtige uitvoerende mandatarissen

- het maximum aantal uitvoerende mandaten wordt verminderd met 1 (vanaf hernieuwing raden na verkiezingen 2018);
- de mogelijkheid om een gemodereerde en verantwoorde uittredingsvergoeding toe te kennen aan leden van het college (vanaf hernieuwing raden 2018);
- het invoeren van een procedure tot herstel van de bestuurbaarheid;
- de onmogelijkheid van een tweede voordracht als burgemeester na een eerdere weigering tot benoeming.

Versterken beheer en management

- het wegnemen van drempels voor de samenwerking tussen gemeente en OCMW;
- mogelijkheden voor gemeenschappelijke decretale graden ook voor gemeenten met meer dan de 20.000 inwoners;
- stimulans gemeenschappelijke vergaderingen managementteam gemeente en OCMW;
- mogelijkheid tot terbeschikkingstelling van statutaire ambtenaren, van gemeente aan OCMW en omgekeerd;
- decretale mogelijkheid tot overhevelen van statutaire en contractuele ambtenaren, van gemeente naar OCMW en omgekeerd;
- het schrappen van de gedetailleerde decretale procedure voor kascontroles en van controle boekhouding bij ambtsbeëindiging;
- mogelijkheden voor gezamenlijke werving en aanleg wervingsreserves.

Aanpassingen aan het toezicht

- het schrappen van de inzendingsplicht van sommige gemeenteraadsbesluiten en OCMW-raadsbesluiten (bijvoorbeeld besluiten tot vaststelling van de personeelsformatie, tot vaststelling van de politiedotatie of tot oprichting intern verzelfstandigd agentschap);
- een decretale basis voor elektronische uitwisseling van stukken tussen gemeenten en Vlaanderen;
- de verplichting tot aanplakking van reglementen (gemeenten) en het bestuursmemoriaal (provincies) worden geschrapt ten voordele van elektronische publicatie.

Verduidelijking van de provinciale taakomschrijving

De provinciale taakstelling zal worden verankerd door een wijziging van artikel 2 van het Provinciedecreet. Voor meer informatie verwijs ik naar paragraaf 2.1.1 i.v.m. de provinciale taakstelling.

2.4.2 Het financiële luik van de organieke decreten implementeren

a) Stand van zaken

Tijdens deze regeerperiode wil ik de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen verregaand moderner en transparanter maken. De beleidsrapporten van de lokale besturen (meerjarenplan, budget, jaarrekening) moeten financiële informatie (geraamde en gerealiseerde verbintiskredieten en transactiekredieten) koppelen aan niet-financiële informatie (voorgenomen en gerealiseerde doelstellingen en actieplannen). De transparantie van deze rapporten moet voor alle belanghebbenden (ambtenaren, politieke mandatarissen, burgers) drastisch verhogen. Tevens moet de nieuwe manier van werken het planmatig werken veralgemenen én een daadwerkelijke beleidsevaluatie mogelijk maken. Dit alles heb ik in mijn beleidsnota en mijn beleidsbrief 2010-2011 uitgebreider beschreven.

Het regelgevend kader, in uitvoering van de desbetreffende bepalingen in het gemeente-, het OCMW- en het provinciedecreet, is uitgewerkt in het begin van deze regeerperiode, met name:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- het ministerieel besluit van 1 oktober 2010 tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten en de toelichting ervan, en van de rekeningstelsels van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De nieuwe beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de OCMW's en de provincies wordt van toepassing op alle besturen vanaf 1 januari 2014. Voor welbepaalde besturen is het echter mogelijk een andere (vroegere of latere) datum van inwerkingtreding vast te stellen. Sinds 1 januari 2011 werken twintig besturen¹⁶ al volgens de nieuwe regels. Ik heb die besturen geselecteerd, rekening houdend met een evenwichtige spreiding tussen gemeenten en OCMW's, de schaalgrootte van de besturen, de softwareleveranciers en de ondersteuningscapaciteiten van de provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Om de samenwerking tussen de gemeenten en hun OCMW te bevorderen, heb ik bovendien de voorkeur gegeven aan die besturen waar gemeente en OCMW samen de nieuwe regelgeving willen invoeren.

Het agentschap voor binnenlands bestuur heeft de 20 eerste pilootbesturen het afgelopen jaar intensief begeleid bij de invoering van de nieuwe cyclus. Op basis van hun ervaringen is een eerste evaluatie gemaakt die meegenomen wordt in het verdere traject.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

De grote uitdaging voor de volgende twee werkjaren is om de overgang van het huidige systeem van begroten en boekhouden in de gemeenten, OCMW's en provincies naar de nieuwe beleids- en beheerscyclus zo goed als mogelijk te begeleiden. Naast de 20 pilootbesturen die sinds 1 januari 2011 zijn gestart met het nieuwe systeem hebben intussen 43 andere besturen¹⁷ hun intentie kenbaar

¹⁶ De twintig besturen zijn: stad Aalst, stad en OCMW Antwerpen, OCMW Boutersem, gemeente en OCMW De Pinte, gemeente en OCMW Dilbeek, stad Geel, gemeente Hemiksem, gemeente Mol, gemeente Oostrozebeke, OCMW Opwijk, gemeente en OCMW Overpelt, stad Poperinge, stad Vilvoorde, gemeente en OCMW Zoersel, OCMW Zwevegem.

¹⁷ Het gaat om: gemeente en OCMW Aalter, gemeente Begijnendijk, gemeente Beringen, OCMW Boortmeerbeek, gemeente Deerlijk, OCMW Denderleeuw, gemeente Drogenbos, gemeente en OCMW Eeklo, gemeente en OCMW Grimbergen, OCMW Grobbendonk, OCMW Haaltert, gemeente

gemaakt om op 1 januari 2012 te starten. Ik zal die besturen in het najaar formeel machtigen om vanaf 1 januari 2012 in te stappen in de beleids- en beheerscyclus.

De 63 pilootbesturen die de nieuwe beleids- en beheerscyclus implementeren zullen blijvend een beroep kunnen doen op ondersteuning vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Het agentschap zet voor die ondersteuning een geheel van instrumenten in: een permanente helpdesk, een ondersteunende webstek, doelgerichte vorming (in samenwerking met de VVSG, provinciale bestuursscholen en consultants), workshops, publicaties en cursusmateriaal.

De ondersteuning van het Agentschap is tot op heden vooral gericht op lokale ambtelijke verantwoordelijken: financieel beheerders en secretarissen. Om een dergelijk omvangrijk veranderingstraject te doen slagen is een blijvende interesse en betrokkenheid van de lokale politieke verantwoordelijken onontbeerlijk. Daarom heb ik mijn administratie gevraagd om in het najaar van 2011 een studievoormiddag te organiseren op basis van de eerste ervaringen van de 20 pilootbesturen, specifiek gericht op de lokale politieke mandatarissen, schepenen, gemeenteraadsleden, OCMW-raadsleden en provincieraadsleden. Zij vormen immers een prioritaire doelgroep in het BBC-verhaal. Het is essentieel dat mandatarissen het concept en de inhoud van de nieuwe manier van werken begrijpen. Enkel dan kan deze hervorming haar missie waarmaken: een transparant instrument bieden voor een deugdelijke politieke discussie, met inzicht in de financiële consequenties van de beleidskeuzes op korte en langere termijn.

Niet alleen de ondersteuning van de lokale besturen bij de implementatie van de nieuwe beleids- en beheerscyclus staat de volgende 2 jaren centraal. Ook Vlaanderen staat voor de uitdaging om de informatie die de nieuwe beleids- en beheerscyclus van de Vlaamse lokale besturen oplevert op een intelligente manier te verzamelen en te ontsluiten. De beleids- en beheerscyclus moet ook voor Vlaanderen betere beleidsinformatie opleveren.

In 2012 wordt gestart met de digitale rapportering van de standaarddocumenten m.b.t. de jaarrekeningen van 2011 en de budgetten van 2012 van de eerste pilootbesturen. Het is de bedoeling om vanaf het einde van 2013 de gegevens van de meerjarenplannen, de budgetten en de rekeningen van alle Vlaamse lokale besturen (meer dan 700) te verzamelen.

Deze digitale rapportering moet een driedubbele doelstelling realiseren. Eerst en vooral moet Vlaanderen door middel van deze gegevens op makkelijke wijze het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse lokale besturen kunnen meten. Ten tweede is de digitale ontsluiting van deze gegevens essentieel voor de Vlaamse administraties met sectorale subsidiestromen voor de lokale besturen. In het kader van de planlastvermindering moet die digitale gegevensstroom de Vlaamse administraties toelaten de “sectorale plannen” en de rapporteringen vanuit de gemeenten en provincies te beoordelen. Ten slotte zal deze gegevensstroom ook algemene beleidsinformatie verschaffen over tendensen in het patroon van ontvangsten en uitgaven van de Vlaamse lokale besturen.

en OCMW Herent, gemeente en OCMW Houthalen-Helchteren, gemeente Kasterlee, gemeente Lier, gemeente Linter, OCMW Maaseik, gemeente Meerhout, OCMW Merksplas, gemeente Olen, OCMW Oosterzele, OCMW Oudenaarde, gemeente Schelle, gemeente en OCMW Sint-Katelijne-Waver, gemeente en OCMW Spiere-Helkijn, OCMW Stabroek, gemeente Temse, gemeente en OCMW Tienen, OCMW Waregem, provincie West-Vlaanderen, gemeente Wevelgem, gemeente Zonnebeke, gemeente en OCMW Zottegem, en OCMW Zutendaal.

2.4.3 Een externe audit voor de lokale besturen

a) Stand van zaken

De externe audit vormt het sluitstuk van de vernieuwde beleids- en beheerscyclus. Zowel de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vlabest)¹⁸ als de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB)¹⁹ hebben in hun adviezen aangegeven dat de externe audit voor de lokale besturen zoals uitgewerkt in de organieke decreten niet haalbaar en niet wenselijk is. De vooropgestelde opdrachten zijn vaak dubbelop ten opzichte van de opdracht van het toezicht (controle van de jaarrekening, wettigheidstoezicht van individuele beslissingen) of de interne controleorganen binnen de gemeente zelf (kascontroles). De uitvoering van deze bijkomende opdrachten zou een groot ambtenarenkorps vergen, hetgeen budgettair onhaalbaar is. De adviesorganen vlabest en CELB schuiven dan ook de evaluatie van het interne controlesysteem van een bestuur als de belangrijkste opdracht van de externe audit voor de lokale en provinciale besturen naar voor. Daarnaast moet ook in het kader van ad-hoc vragen en voor specifieke onderzoeken een beroep gedaan worden op de expertise van die externe audit.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Met de adviezen van Vlabest en CELB mag de beleidsvoorbereidende fase als afgerond worden beschouwd. Op relatief korte termijn wil ik, in samenspraak met VVSG en VVP, een door de verschillende bestuursniveaus gedragen visie formuleren die rekening houdt met volgende randvoorwaarden:

- de externe audit betekent een meerwaarde en doet niets dat reeds gebeurt door andere actoren (door de lokale besturen zelf in het kader van de interne controle, door de gouverneur in het kader van het bestuurlijk toezicht en de goedkeuring van de jaarrekening). Het principe van single audit moet gerespecteerd worden;
- de externe audit focust, in lijn met de aanbevelingen van Vlabest en CELB, op de interne controlesystemen van de lokale besturen;
- de externe audit functioneert in volle onafhankelijkheid;
- de organisatie van deze nieuwe functie is financieel haalbaar en wordt gedragen door de verschillende bestuursniveaus.

Nog in het najaar van 2011 wil ik een uitgeschreven visie over de externe audit van de Vlaamse lokale besturen aan de Vlaamse Regering voorleggen. Vervolgens zal het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de procedure opstarten voor de aanwerving van een projectleider. Deze projectleider wordt ondersteund door een stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de VVSG, de VVP en het auditcomité van de Interne audit Vlaamse administratie (IAVA) en die ikzelf zal voorzitten. Deze projectgroep krijgt de opdracht om in de loop van 2012 het concept van de audit verder te verfijnen en het regelgevend traject uit te werken, scenario's voor de auditstrategie op te stellen en de nodige organisatorische voorbereidingen te treffen.

Het is mijn intentie om in de loop van 2013 de eerste audits te kunnen laten starten bij de lokale besturen die als piloot gestart zijn met de nieuwe beleids- en beheerscyclus. Het ligt voor de hand dat de lokale besturen die sinds 1 januari 2011 zijn ingestapt in de nieuwe regeling als eerste in aanmerking komen voor auditering.

¹⁸ Zie

http://www2.vlaanderen.be/vlabest/dossiers/binnenland/audit/VLABEST_advies_externeaudit_29apr10.pdf.

¹⁹ Zie <http://binnenland.vlaanderen.be/publicatie/commissie-efficiëntiewinst-voor-de-lokale-besturen>.

2.4.4 Rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's

a) Stand van zaken

De Vlaamse Regering gaf met het rechtspositiebesluit van 12 november 2010 uitvoering aan de artikelen 104 en 115 van het OCMW- decreet van 19 december 2008.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur nam verscheidene initiatieven om de OCMW-besturen te begeleiden en te ondersteunen. Op de webstek vinden de OCMW's zowel een aantal praktische werkinstrumenten als een rubriek met vaak gestelde vragen. Daarnaast kwam het besluit rechtspositieregeling OCMW-personeel uitvoerig aan bod in het Tijdschrift "BinnenBand" van het Agentschap en zijn er op verzoek ook informatie-initiatieven genomen door de provinciale afdelingen van ABB.

2.4.5 Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bijsturen

a) Stand van zaken

Het decreet op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden dateert van 6 juli 2001. De uitgangspunten van dit decreet zijn:

- de keuze voor uitsluitend zuivere samenwerkingsvormen en het uitsluiten van private rechtspersonen uit de samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid;
- diversificatie en versoepeling van de samenwerkingsvormen;
- democratisering van de intergemeentelijke samenwerking;
- versterking van de gemeentelijke betrokkenheid bij de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- elementen van bestuurlijke vernieuwing.

Tijdens de vorige regeerperiode is er een wetenschappelijke evaluatie van dit decreet uitgevoerd. De evaluatie had niet tot doel te raken aan de essentiële principes van het decreet maar resulteerde wel in een beperkt aantal aanbevelingen. De studie bracht de discussie op gang over de krachtlijn inzake de zuivere IGS-verbanden, zowel wat de deelname van private actoren als van andere bestuurslagen betreft.

Ook de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen heeft anomalieën en pijnpunten in het IGS-decreet gedetecteerd.

In mijn beleidsnota Binnenlands Bestuur kondigde ik reeds aan dat ik na bespreking met de vertegenwoordigers van de lokale besturen een voorstel tot bijsturing van het decreet zou voorleggen aan de Vlaamse Regering.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In mijn beleidsnota heb ik een aanpassing van het decreet intergemeentelijke samenwerking in het vooruitzicht gesteld. Ik neem daarin de aanbevelingen uit de evaluatie van het decreet in overweging, naast de maatregelen die in het Witboek Interne Staatshervorming zijn opgenomen m.b.t. een versterking van de band tussen de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de gemeenten (zie paragraaf 2.4.1)²⁰. In het bijzonder geef ik ook aandacht aan de digitale informatieverstrekking aan de raadsleden.

²⁰ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D7 Versterking band intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en gemeente.

Tot slot wens ik zoals aangekondigd in mijn beleidsnota een hervorming van het bestuurlijk toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden door te voeren. Die hervorming wordt afgestemd op het model dat van toepassing is op de provincies, wat impliceert dat de functie van regeringscommissaris verdwijnt. Tegelijkertijd wordt ingezet op een sterkere betrokkenheid van de raadsleden van de deelnemende gemeenten bij de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Daarnaast zal de gemeente haar vertegenwoordiger(s) in de IGS-verbanden aanduiden voor de duur van de lokale bestuursperiode, weliswaar met de mogelijkheid om een einde te maken aan hun mandaat. Tot slot worden de mogelijkheden tot het oprichten van filialen kritisch tegen het licht gehouden en worden formules uitgewerkt om de evenredige vertegenwoordiging van de fracties van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten na te streven. Ik onderzoek ook de mogelijkheden om de koppeling te maken tussen de beleids- en de beheerscyclus van de IGS met de gemeentelijke beleids- en beheerscyclus.

2.4.6 Het decreet op de erediensten verder uitvoeren

Onderzoeken en afhandelen van aanvragen tot erkenning van nieuwe geloofsgemeenschappen

a) Stand van zaken

Met het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten en met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen is de basis gelegd voor de erkenning van de eerste lokale Islamitische geloofsgemeenschappen. In totaal ging het tijdens de vorige regeerperiode om 17 erkenningen. Naast de erkenningen van lokale Islamitische geloofsgemeenschappen werden ook negen protestantse lokale geloofsgemeenschappen erkend. Tijdens de huidige regeerperiode heb ik vier nieuwe lokale geloofsgemeenschappen erkend: de evangelische christengemeente in Houthalen-Helchteren (ministerieel besluit van 7 december 2009), de evangelische kerk Bourgoyen in Gent (7 september 2010), de anglicaanse parochie Saint Martha and Mary's in het Leuvense (24 juni 2010) en de islamitische geloofsgemeenschap Tevhid Camii te Gent (2 december 2009). Het is belangrijk dat deze lokale gemeenschappen, onder meer door hun officiële erkenning door de Vlaamse overheid, een sterkere band ontwikkelen met de gemeentelijke en provinciale overheid. Erkende gemeenschappen, die overleggen met de lokale bestuurders, zijn ook beter verbonden met de lokale leefgemeenschap waarvan ze deel uitmaken. Het zijn tenslotte ook de gemeentelijke en provinciale overheid die bijdragen in de tekorten van de eredienstbesturen.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Overeenkomstig het regeerakkoord zal ik bij het onderzoek van toekomstige aanvragen tot erkenning de bevoegde lokale besturen nauw betrekken bij de voorbereiding van de dossiers.

Een maatschappelijk verantwoorde bestemming voor ongebruikte kerkgebouwen – evaluatie van het eredienstendecreet

a) Stand van zaken

In Vlaanderen zijn er ongeveer 1.800 parochiekerken, met vaak, maar niet altijd, een historisch, architecturaal, ruimtelijk en maatschappelijk belang. Ongeveer een derde van dit kerkelijk patrimonium is beschermd. Het grote historisch gegroeide aanbod aan parochiekerken contrasteert steeds meer met de toenemende ontkerkelijking in West-Europa en ook in Vlaanderen. Hierdoor komen steeds meer parochiekerken leeg te staan. Bovendien blijven veel van deze kerken behalve tijdens de eredienst of andere religieuze plechtigheden voor het grote publiek grotendeels gesloten.

De afgelopen twee jaar heb ik vanuit mijn bevoegdheden binnenlands bestuur en onroerend erfgoed alle betrokkenen uitgenodigd om na te denken over de toekomst van de Vlaamse parochiekerken. Op 1 juli 2010 organiseerde ik een besloten studiedag met de diverse geledingen van de Vlaamse overheid, vertegenwoordigers van de bisschoppenconferentie en van enkele kerkfabrieken. In opvolging van deze studiedag heb ik drie werkgroepen opgericht die mij in april 2011 hun eindverslag “parochiekerken in Vlaanderen” bezorgden. Op basis hiervan keurde de Vlaamse Regering op mijn voorstel op 24 juni 2011 een conceptnota goed, getiteld “Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk”.

Uitgaande van de vaststelling dat er een onevenwicht is ontstaan tussen het grote aanbod en het gebruik van de parochiekerken, dat het goede beheer van dit kerkelijk patrimonium door de kerkfabrieken niet steeds gewaarborgd is én dat, behoudens enkele individuele gevallen waar constructief wordt nagedacht over de toekomst van een parochiekerk, er geen systematische en strategische reflectie hieromtrent gebeurt, worden in de conceptnota een aantal oplossingsrichtingen naar voren geschoven.

Op het vlak van het binnenlands bestuur wil ik de rol van de centrale kerkbesturen versterken. Zo kunnen deze een meer coördinerende rol opnemen ten aanzien van de kerkfabrieken. Ook wordt de slagkracht van de gemeentebesturen in hun relatie met de kerkraden/kerkbesturen verhoogd. Zo zal tussen de gemeente en het centraal kerkbestuur een afsprakennota worden opgemaakt die ook bindend zal zijn voor de individuele kerkfabrieken. De gemeenteraad zal tevens de bevoegdheid krijgen om de meerjarenplannen van de kerkfabrieken aan te passen aan wat op het overleg met de kerkraden/kerkbesturen werd afgesproken (vandaag kan de gemeenteraad deze meerjarenplannen enkel goed- of afkeuren). Bovendien zal de Vlaamse overheid, zowel in het beleidsveld binnenlands bestuur als in het beleidsveld onroerend erfgoed, haar subsidiepolitiek wijzigen. Op die manier wens ik bij subsidiëring prioriteit te geven aan kerkelijk patrimonium waarvoor een visie bestaat met betrekking tot het toekomstig gebruik.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Ik zal het komende werkjaar twee initiatieven nemen.

Vooreerst zal ik alle gemeentebesturen, centrale kerkbesturen en kerkraden verzoeken om in de loop van 2012 een strategische reflectie te wijden aan de toekomst van de parochiekerken op het grondgebied van de gemeente. Uit de voorbereidende contacten en beleidsaanbevelingen kwam duidelijk naar voor dat een gemeenschappelijke, coherente visie ontbreekt. Elk kerkgebouw staat in een eigen ruimtelijke context en functioneert in een lokale gemeenschap. Om te komen tot gedragen oplossingen (bvb. nevenbestemmingen of herbestemming) is het in rekening brengen van de lokale context en lokale gevoeligheden essentieel. Deze denkoefening moet bijdragen tot de zinvolle invulling van de nieuwe meerjarenplannen die de kerkfabrieken in het voorjaar van 2013 moeten opmaken in samenspraak met de nieuw verkozen gemeentebesturen.

Ten tweede vergt de implementatie van de conceptnota een wijziging van het erediensendecreet. Ik zal aan de Vlaamse Regering enkele wijzigingen voorstellen die enerzijds moeten leiden tot een grotere bestuurskracht van de besturen van de eredienst (en vooral van het centrale kerkbestuur) en anderzijds de gemeentebesturen meer hefbomen geven in hun relatie met de kerkfabriek en het centrale kerkbestuur. Tegelijkertijd zal ik enkele anomalieën wegwerken die uit de evaluatie van het erediensendecreet door het Agentschap Binnenlands Bestuur naar boven kwamen. Er wordt onder andere aandacht besteed aan de regels met betrekking tot het financieel beheer en de financiële rapportering van de besturen van de erediensten zoals vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006.

Het is mijn ambitie om de decreetswijzigingen nog in het najaar van 2011 aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Vervolgens wordt dit decreet in het voorjaar van 2012 aan het Vlaams Parlement

voorgelegd zodat de nieuwe regelgeving op 1 januari 2013, wanneer de nieuwe gemeentebesturen aantreden, van kracht is.

B. Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden.

2.4.7 Verantwoordelijke en efficiënte lokale en provinciale besturen

Niettegenstaande de grote uitdagingen waar lokale besturen voor staan, zijn de lokale financiën in globa tot op heden onder controle. Daar waar op budgetbasis het resultaat van het eigen dienstjaar (gewone dienst) vaak negatief is, is het algemeen begrotingsresultaat wel steeds positief. Het saldo van de rekeningen dat op het einde van het begrotingsjaar wordt opgemaakt is de laatste jaren stelselmatig aangegroeid. Bovendien daalde de totale uitstaande schuld van de Vlaamse gemeenten in de periode 2007 – 2009 substantieel, onder meer door de inspanningen van de Vlaamse Regering in het kader van het Lokaal Pact.

Het positieve saldo van de rekeningen blijkt echter vooral te danken aan de uitzonderlijke ontvangsten uit bepaalde operaties, zoals de herstructurering van de energiesector en de snellere inkohiering van de aanvullende personenbelasting. De grote verschillen tussen de saldi voor het eigen dienstjaar en de algemene saldi zijn grotendeels te verklaren door de zeer gunstige evolutie van de rekeningen. Veel Vlaamse gemeenten boekten de laatste jaren op de gewone dienst meer ontvangsten dan geraamd (vaak uitzonderlijke financiële opbrengsten), wat aanleiding gaf tot belangrijke rekeningoverschotten, die nadien in de budgetten onder vorige boekjaren werden verrekend en deel uitmaken van het algemeen resultaat.

VLAAMSE GEMEENTEN	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET
	2007	2008	2009	2010
Totale ontvangsten gewone dienst	7.710.278.565 €	8.089.842.087 €	8.479.705.144 €	8.695.361.057 €
Totale uitgaven gewone dienst	7.882.787.413 €	8.214.729.497 €	8.624.730.938 €	8.777.532.114 €
Resultaat eigen dienstjaar gewone dienst	-172.508.849 €	-124.887.410 €	-145.025.794 €	-82.171.057 €
Algemeen budgetresultaat gewone dienst	856.974.090 €	906.715.516 €	1.085.558.695 €	1.187.660.469 €
	Rekening	Rekening	Rekening	
	2007	2008	2009	
Totale ontvangsten gewone dienst	8.162.828.531 €	8.278.261.006 €	8.735.022.842 €	
Totale uitgaven gewone dienst	7.558.426.056 €	7.841.116.004 €	8.087.241.762 €	
Resultaat eigen dienstjaar gewone dienst	604.402.475 €	437.145.002 €	647.781.080 €	
Algemeen budgetresultaat gewone dienst	2.013.534.080 €	2.020.601.743 €	2.272.198.821 €	
Totale uitstaande schuld	8.526.661.511 €	7.728.363.270 €	7.633.986.474 €	

De positieve saldi betekenen geenszins dat de lokale financiën in de toekomst gevrijwaard zijn. Eerst en vooral ondervinden ook de gemeenten, weliswaar met enige vertraging, de weerslag van de

financieel-economische crisis die woedt sinds het najaar van 2008, zowel ten gevolge van terugvallende fiscale ontvangsten als door de budgetbeperkingen van de centrale overheden. Daarnaast wegen de pensioenkosten ten gevolge van de vergrijzing steeds nadrukkelijker op de lokale budgetten, mede ten gevolge van de hervorming van het statutair pensioenstelsel op het federaal niveau. Ook indirect heeft de vergrijzing van de bevolking een ingrijpend effect op de budgetten, met name door een stijgende behoefte aan lokale dienstverlening in de zorgsector. De tegenvallende resultaten van de gemeentelijke holding en de grote investeringsbehoeften in de intercommunale sector zorgen voor bijkomende druk.

De Vlaamse overheid bevestigt ondanks de budgettaire krapte haar engagement om de groei van het Gemeentefonds met 3,5% te garanderen (zie verder). Daarnaast zullen de lokale besturen de nodige creativiteit aan de dag moeten leggen om efficiëntiewinsten te boeken en de uitgaven strikt onder controle te houden. Onder meer door een significante afbouw van de planlasten en een aantal maatregelen om een efficiënter bestuur mogelijk te maken (o.a. wegwerken drempels voor samenwerking tussen gemeente en OCMW, de grotere mogelijkheden tot personeelsmobiliteit, de stroomlijning van de begroting en de boekhouding via BBC, het aanbieden van statistische informatie) wenst de Vlaamse overheid ook haar steentje bij te dragen.

2.4.8 De groei van het Gemeentefonds bestendigen

a) Stand van zaken

Niettegenstaande de zware begrotingsinspanningen van de Vlaamse overheid en de binnen alle beleidsdomeinen getroffen saneringsmaatregelen, garandeert de Vlaamse Regering dat de dotatie van het Gemeentefonds gedurende de lopende regeerperiode groeit met 3,5% op jaarbasis. In 2011 rondde de dotatie van het Gemeentefonds voor het eerst de kaap van 2 miljard euro. De groei van het Gemeentefonds in de periode 2002-2011 loopt daardoor op tot 39,27%. De reële groei in diezelfde periode, rekening houdend met de gecumuleerde inflatie, komt uit op 14,38%. Het Gemeentefonds steeg de voorbije jaren dus sneller dan de inflatie.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Voor 2012 verhoogt de dotatie opnieuw met 3,5%, tot 2.095.652.000 euro (+ 68.550.000 euro). Ook voor het Provinciefonds stijgt de dotatie met 3,5% ten opzichte van 2011, tot 92.439.000 euro (+ 3.126.000 euro).

2.4.9 Een hervorming van het Gemeentefonds en het Provinciefonds voorbereiden

a) Stand van zaken

In mijn beleidsnota heb ik een aanpassing van de decreten inzake de algemene financiering van de lokale besturen aangekondigd. In een eerste fase heb ik een beperkte wijziging in het vooruitzicht gesteld om enkele technische knelpunten in verband met de gebruikte verdelingsmaatstaven en het verzamelen van bepaalde gegevens weg te werken. Hiertoe zijn ondertussen de eerste initiatieven genomen: de Vlaamse Regering heeft op 9 september 2011 een ontwerp van decreet tot wijziging van het Gemeentefonds definitief goedgekeurd en aan het Vlaams Parlement ter bespreking aangeboden. Het gaat om eerder technische wijzigingen die de definitie van bepaalde parameters actualiseren, hetgeen de gegevensverzameling door de Vlaamse administratie moet vergemakkelijken. Ook wordt bepaald dat voor enkele parameters niet het cijfer van het laatste beschikbare jaar wordt gehanteerd, maar het gemiddelde van de laatste 3 jaren. Op die manier geef ik gevolg aan de kritiek dat bepaalde parameters van jaar tot jaar leiden tot relatief grote schommelingen in de dotatie vanuit het Gemeentefonds. Door het voortschrijdend gemiddelde te hanteren voor bepaalde criteria worden de schommelingen afgevlakt, zonder dat een stad of gemeente in de loop der jaren minder of meer uit het Gemeentefonds ontvangt.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Het is wenselijk dat het Vlaams Parlement nog tijdens het najaar van 2011 het wijzigend decreet behandelt zodat deze technische aanpassingen reeds uitwerking krijgen vanaf het begrotingsjaar 2012.

Ik zal in 2012 ook starten met voorbereidingen van een structurele aanpassing van de verdelingscriteria van het Gemeentefonds²¹. De impact van een dergelijke hervorming zal uiteraard ook afhangen van de beleidsruimte die de volgende jaren vrijkomt op de Vlaamse begroting. De doelstellingen van een herijking van het Gemeentefonds heb ik reeds eerder aangekondigd:

- komen tot een beperkte en transparante set van verdelingscriteria;
- voor elke gemeente blijven voorzien in een redelijke basisfinanciering als algemene ondersteuning voor de lokale beleidsvoering;
- komen tot een billijker herverdeling van de middelen tussen de gemeenten;
- in het kader van de versterking van de kwaliteit van het lokale bestuur, voorzien in de mogelijkheid om, na gemotiveerde ingebrekestelling en na het versturen van een waarschuwing, de gedeeltelijke of gehele uitkering van een volgende schijf van het Gemeentefonds te schorsen, wanneer een gemeente niet voldoet aan essentiële decretaale verplichtingen (zoals bijvoorbeeld het tijdig goedkeuren van de meerjarenplannen, budgetten en rekeningen door de gemeenteraad);
- voorzien in een goede waarborgregeling, waarbij geen enkele gemeente minder ontvangt dan voor de aanpassing.

De hervorming van het Provinciefonds hangt samen met de plaats die de provincies zullen innemen in de nieuwe Vlaamse bestuurlijke organisatie. Een van de uitgangspunten van de interne staatshervorming is dat een verschuiving van bevoegdheden of taken ook gevolgd wordt door een verschuiving van de bijhorende middelen. Verschuivingen vanuit de provincies naar de Vlaamse overheid zullen in de eerste plaats verrekend worden door gebruik te maken van het Provinciefonds.

2.4.10 De Elia-compensatie behouden en de lokale financiën ondersteunen

a) Stand van zaken

Aan het Gemeentefonds is vanaf 2008 een aanvullende dotatie toegevoegd, ter compensatie van de inkomsten die de Vlaamse gemeenten derven door de vervroegde afschaffing van de Eliataks. In 2011 bedroeg de aanvullende dotatie 83 miljoen euro.

In het kader van het lokaal pact dat de Vlaamse Regering op 1 februari 2008 met de gemeenten en provincies sloot, zijn op de Vlaamse begrotingen voor de jaren 2008 tot en met 2010 extra kredieten voor een verhoogde Elia-compensatie ingeschreven. De verhoogde Elia-compensatie voor 2010 is in januari 2011 voor het laatst uitbetaald aan de gemeenten die hun engagementen in het kader van het pact zijn nagekomen. Aan vier gemeenten, die niet hebben voldaan aan hun engagement om het forfaitaire gedeelte van de huisvuilbelasting te verminderen tot maximaal 55 euro, is de laatste schijf van de verhoogde Elia-compensatie uiteindelijk niet betaald.²²

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

De reguliere Elia-compensatie, decretaal ingeschreven in het Gemeentefondsdecreet, blijft ook in 2012 behouden.

²¹ Zie Witboek Interne Staatshervorming, doorbraak D2.

²² Het betreft de gemeenten Ham, Maasmechelen, Hechtel-Eksel en Wellen. Deze laatste 3 gemeenten hebben bij de Raad van State beroep aangetekend tegen deze beslissing tot niet betaling.

2.4.11 Een versoepelde procedure bij investeringssubsidies

a) Stand van zaken

Voor het toekennen van subsidies aan de niet-beschermde gebouwen van de eredienst heb ik kort na mijn aantreden een nieuwe regeling ingevoerd: in principe worden dossiers die eerst werden ingediend eerst behandeld, gecombineerd met de volgende prioriteitencode waarbij code A staat voor hoogste prioriteit en code E voor laagste prioriteit.

- code A: werken om veiligheidsredenen en bliksemafleiding;
- code B: elektriciteitswerken, vernieuwing centrale verwarming, gecombineerde dossiers, dossiers gekoppeld aan in uitvoering zijnde dossiers;
- code C: dakwerken, werken aan torens, buitenschilderwerken, gefaseerde werken;
- code D: algemene restauratie, glasramen, gevelwerken;
- code E: schilderwerken en interieurherstel.

Het afgelopen jaar is er een opvallende stijging van het aantal subsidieaanvragen voor werken aan gebouwen van de erkende erediensten. Op datum van augustus 2011 is er voor een totaal van 8.667.920 euro nieuwe subsidieaanvragen ingediend. Het vastleggingskrediet in de ontwerpbegroting 2012 bedraagt echter slechts 3.108.000 euro. Gelet op het beperkte budget ten opzichte van het aantal subsidieaanvragen zal de prioriteitenregeling die ik heb ingevoerd meer doorwegen in mijn beleid.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In de conceptnota “Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk” heb ik aangekondigd dat ik de subsidieregelgeving voor zowel de beschermde als de niet-beschermde kerken zal aanpassen: extra voorwaarden zullen worden ingebouwd voor het verkrijgen van een onderhouds- of restauratiepremie. Het is de doelstelling om dossiers enkel ontvankelijk te verklaren indien er voor de kerken op het grondgebied een visie is geëxpliciteerd en indien de initiatiefnemer voldoende kan motiveren welke de (toekomstige) bestemming van de parochiekerk zal zijn na het beëindigen van de onderhouds- of herstellingswerkzaamheden.

Het koninklijk besluit van 23 juli 1981 is nog steeds de basis waarop de Vlaamse overheid een subsidie van 30% kan toekennen voor het uitvoeren van werken aan niet als monument beschermde gebouwen van de erkende erediensten (ook voor werken aan huizen voor de vrijzinnigen en voor het bouwen van crematoria). Ik zal dit besluit in overeenstemming brengen met de aangehouden beleidslijn.

C. Het personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid

2.4.12 Bijsturing besluit rechtspositieregeling voor het gemeente- en provinciepersoneel

a) Stand van zaken

Het rechtspositiebesluit voor het gemeente- en provinciepersoneel trad in werking op 1 januari 2009. Binnen Comité C werd afgesproken om die rechtspositieregeling te evalueren. Aan de sociale partners is gevraagd om in dat verband tegen midden juni 2011 suggesties te willen doen. Die suggesties worden momenteel onderzocht door mijn administratie en kabinet.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Voor het einde van het jaar 2011 zal ik aan de sociale partners van het Comité C een aantal voorstellen bezorgen tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de

rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (het zogenaamde rechtspositieregelingsbesluit).

2.4.13 De samenwerking tussen gemeenten en OCMW's stimuleren

a) Stand van zaken

In mijn beleidsnota heb ik gepleit voor doorgedreven mogelijkheden om samenwerking tussen de gemeenten en hun OCMW's te bevorderen. Dat opzet past ook in de uitvoering van het regeerakkoord, waarin de volgende doelstelling staat geformuleerd: "vrijwillige fusie van gemeente en OCMW wordt decretaal mogelijk gemaakt. De Vlaamse overheid verleent daarbij ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.". Voor een volledige fusie tussen gemeente en OCMW is de Vlaamse decreetgever echter niet bevoegd. Federale wetgeving (de OCMW-wet) bevat immers de bepaling dat elke gemeente bediend moet worden door een OCMW met eigen rechtspersoonlijkheid.

Dit neemt niet weg dat samenwerking op het vlak van ondersteunende, personele en logistieke diensten ruimte biedt voor efficiëntieverbetering en een betere inzet van de beschikbare middelen, zodat die maximaal ingezet kunnen worden voor het inhoudelijk beleid. Overlap van activiteiten door gemeente en OCMW moet dan ook worden vermeden.

Tijdens het afgelopen werkjaar heb ik via verschillende kanalen een doorgedreven samenwerking tussen de beide lokale besturen aangemoedigd. Samen met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heb ik advies gegeven aan besturen om, binnen het bestaande wettelijke kader, concrete samenwerkingsinitiatieven maximaal te kunnen invullen.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In het kader van de samenwerking tussen gemeente en OCMW worden twee studieopdrachten uitgeschreven.

De eerste opdracht bestaat erin om een studie uit te voeren over de manier waarop de samenwerking tussen gemeente en OCMW geoptimaliseerd kan worden binnen het huidige regelgevende kader. De studie moet zich richten op:

- (1) een inschatting van de opportuniteit en het potentieel van samenwerking tussen ondersteunende diensten;
- (2) de knelpunten en opportuniteiten van de verschillende mogelijkheden om deze samenwerking vorm te geven op het vlak van personeel en organisatie binnen het huidige juridische kader.

Een tweede opdracht bestaat erin om, vertrekkende vanuit het resultaat van de eerste opdracht, een praktische handleiding te schrijven voor de gemeenten en de OCMW's aan de hand waarvan zij op juridisch correcte en de voor hen meest efficiënte wijze, een samenwerking tussen de ondersteunende diensten kunnen opzetten.

Daarnaast wil ik de juridische hinderpalen die samenwerking tussen gemeente en OCMW bemoeilijken, in de mate van het mogelijke wegwerken, zonder te raken aan de eigenheid van de OCMW's. In de ontwerpwijzigingen aan de organieke decreten heb ik daarom een aantal maatregelen opgenomen om decretale belemmeringen weg te werken²³, of toch zoveel als wettelijk en grondwettelijk mogelijk is, te verminderen. Hierbij hanteer ik de volgende principes:

- Er komt geen verplichte fusie van gemeente en OCMW. De OCMW's blijven als aparte rechtspersoon bestaan;
- Belemmeringen voor intensieve samenwerking worden zoveel als mogelijk weggewerkt. Hierbij vertrek ik van de lokale autonomie: lokale keuzes moeten maximaal gefaciliteerd worden;

²³ Zie ook witboek doorbraak D3. Wegnemen drempels voor een verregaande vrijwillige samenwerking en integratie van gemeente en OCMW

- Lokale besturen worden gemotiveerd om hun ondersteunende diensten maximaal te integreren en om in de front-office te streven naar één loket voor de burger;
- Het OCMW blijft bevoegd voor de uitvoering van het sociaal beleid en de individuele steunverlening. Het strategische sociaal beleid moet aan bod komen in de gemeenteraad.

Concrete acties zijn opgenomen in de geplande wijzigingen aan het Gemeente- en OCMW-decreet (zie paragraaf 3.4.1.).

2.4.14 Mogelijkheden creëren voor personeelsmobiliteit tussen de Vlaamse overheidsbesturen

Op 20 mei 2011 keurde de Vlaamse Regering het besluit goed houdende regeling van de externe personeelsmobiliteit tussen sommige lokale en provinciale overheden onderling en tussen sommige lokale en provinciale overheden en de diensten van de Vlaamse overheid onderling, en houdende enkele maatregelen ter ondersteuning van de personeelsmobiliteit tussen lokale en provinciale overheden met hetzelfde werkingsgebied. Het besluit trad op 24 juli 2011 in werking.

Een eerste luik regelt de externe personeelsmobiliteit tussen overheden van hetzelfde werkingsgebied, bijvoorbeeld de gemeente en haar OCMW of de provincie en haar autonoom provinciebedrijf.

Een tweede luik regelt de onderlinge personeelsmobiliteit tussen personeelsleden van de diverse besturen die niet tot hetzelfde werkingsgebied behoren, bijvoorbeeld tussen de gemeenten onderling, tussen gemeenten en provinciebesturen, tussen verschillende OCMW's onderling, tussen gemeenten en de diensten van de Vlaamse overheid.

De regeling van de externe personeelsmobiliteit is facultatief en biedt een extra mogelijkheid voor de invulling van betrekkingen. De externe mobiliteitsregeling biedt extra kansen voor personeelsleden en stelt de besturen in staat om personeelsleden aan te trekken met een specifiek profiel en specifieke vaardigheden en kennis.

2.4.15 De vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers evenwaardig bij het sectoraal overleg betrekken

De wetgeving op het syndicaal statuut is een federale aangelegenheid.

De Vlaamse Regering ijvert ervoor om zelf de onderhandeling en het overleg met de Vlaamse lokale sector te regelen en daarbij een plaats te geven aan de vertegenwoordigers van de lokale werkgevers. Daarvoor is een wijziging nodig aan artikel 87, §5 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen van augustus 1980.

Voorlopig betreft de Vlaamse Regering de vertegenwoordigers van de lokale besturen door middel van een samenwerkingsovereenkomst bij de onderhandelingen in het comité C1 voor de lokale en provinciale overheden.

2.4.16 De opbouw van een tweede pensioenpijler ondersteunen

Op 9 december 2009 kwam binnen het Comité C1 een akkoord tot stand over een kaderreglement met betrekking tot het aanvullend pensioen voor contractuelen binnen de Vlaamse lokale besturen en provincies.

Binnen de lokale sector bestaat sedert 1 januari 2010 aldus een regeling voor de opbouw van een tweede pensioenpijler. Tot op heden hebben ongeveer 500 lokale besturen het kaderreglement in een eigen reglement gegoten.

2.4.17 Studie functieweging decretale graden

a) Stand van zaken

In uitvoering van het sectoraal akkoord 2008-2013 onderzocht Hay Group de zwaarte van de functies van de decretale graden aan de hand van geobjectiverde wegingscriteria.

Het eindrapport *“Decretale graden: een raamwerk voor functiebeschrijving en functieweging”* is op 27 april 2011 in het Comité C1 voorgesteld.

De gevalideerde functiebeschrijvingen zijn direct bruikbaar voor onder andere evaluatie en rekrutering.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Naast de functiebeschrijvingen, is de zwaarte van de functie van de decretale graden gewogen. Het eindresultaat van de weging wordt evenwel betwist door de Vlaamse Lokale Ontvangers die menen dat de functie van ontvanger/financieel beheerder te laag wordt ingeschat.

In overleg met de partners van het Comité C zal ik nog voor het einde van het jaar een aantal concrete voorstellen doen om het resultaat van het wegingsproject concreet om te zetten in de praktijk.

2.5 Strategische doelstelling: “Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012”

2.5.1 Een Vlaams kiesdecreet voor de lokale verkiezingen

a) Stand van zaken

Op 8 juli 2011 heeft de Vlaamse Regering het decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en het bijzonder decreet tot aanvulling van voornoemd decreet bekrachtigd en afgekondigd.

De bestaande kieswetgeving voor de lokale en provinciale besturen, verspreid over verschillende federale wetten was ondoorzichtig. Een wijziging van de lokale en provinciale kieswetgeving was niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk. De noodzaak vloeide voort uit een arrest van 5 december 2007 van het Grondwettelijk Hof waarin het Hof oordeelde dat de indeling van de districten voor de provincieraadsverkiezingen niet strookte met het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Nu het kiesdecreet van kracht is, zal ik in het najaar van 2011 de nodige uitvoeringsbesluiten ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen. Daarnaast bereidt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ook de onderrichtingen en de talrijke formulieren en modellen voor, zodat alle nodige stukken en documenten vanaf het voorjaar van 2012 beschikbaar zijn.

De webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal de volledige regelgeving en de erbij horende formulieren op een gebruiksvriendelijke manier ontsluiten. Het agentschap bereidt op haar webstek ook een overzicht van veel voorkomende vragen en antwoorden voor.

De oprichting van een Vlaams Bestuursrechtcollege

a) Stand van zaken

Op 29 april 2011 stemde de Vlaamse Regering in met mijn voorstel om een Vlaams Bestuursrechtcollege (VBRC) op te richten.

In een eerste fase integreert het VBRC een aantal bestaande Vlaamse administratieve rechtscolleges, waaronder de bestaande raden voor verkiezingsbetwistingen. Die integratie zal echter nog niet van toepassing zijn bij de verkiezingen van oktober 2012.

b) Aandachtspunten voor 2012

Het is mijn ambitie om tegen eind 2012 een Vlaams bestuursrechtcollege op te richten om rechtsbescherming te bieden in een groot aantal materies waarvoor de Vlaamse Regering bevoegd is.

Het is ook mijn voornemen om de bestaande Beroepscommissie Tucht te integreren in het Vlaamse Bestuursrechtcollege. Daarbij zal ik uitvoering geven aan de door de Vlaamse Regering in het Witboek reeds genomen beslissing om de hervormingsbevoegdheid van de Beroepscommissie Tucht af te schaffen.

2.5.2 De lokale verkiezingen efficiënt organiseren

Digitaal stemmen

a) Stand van zaken

Bij de verkiezingen van 1994 werd voor het eerst gedeeltelijk op papier en gedeeltelijk met een stemcomputer gestemd. Sedert de verkiezingen van 1999 stemmen in Vlaanderen 143 van de 308 gemeenten en 49% van de kiezers digitaal. Vlaanderen kent een sterke graad van digitalisering in vergelijking met Wallonië waar 39 gemeenten van de 262 en 20,2% van de kiezers bij de laatste verkiezingen digitaal stemt. In Brussel verloopt de stemming volledig digitaal.

De voorziene levensduur van de huidige stemapparatuur is inmiddels al lang overschreden. De apparatuur is verouderd en nog moeilijk te onderhouden. De toegepaste technologie en programmeertalen zijn eveneens verouderd.

Voor toekomstige verkiezingen zijn er drie mogelijkheden:

- een volledig nieuw digitaal stelsysteem ontwikkelen;
- terugkeren naar een stemming met potlood en papier;
- de oude stemapparatuur in de mate van het mogelijke blijven gebruiken.

Al op 28 februari 2003 nam de Vlaamse Regering een principebeslissing om in de toekomst over te gaan tot een veralgemening van het digitaal stemmen in alle Vlaamse gemeenten. Vervolgens besliste de vorige Vlaamse Regering op 7 maart 2008 om voor de verkiezingen waarvoor zij bevoegd is, het digitaal stemmen in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest te veralgemenen.

Met het oog op de voorbereiding van het beslissingsproces sloot de Vlaamse overheid op 14 juli 2005 een samenwerkingsovereenkomst met de federale overheid en met het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op basis daarvan is een studieopdracht toegewezen aan een consortium van zeven Belgische universiteiten. In uitvoering daarvan hebben de federale en de Vlaamse overheid vervolgens samen een overheidsopdracht uitgeschreven voor het ontwikkelen van een prototype van nieuw digitaal stelsysteem. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft zich intussen hierbij aangesloten. Het Waalse Gewest neemt niet deel aan deze opdracht. De opdracht voor de ontwikkeling werd in februari 2011 gegund aan het bedrijf Smartmatic.

b) Aandachtspunten voor het komende werkjaar

De oplevering van het prototype wordt na herhaaldelijke vertragingen door de producent opgeleverd in oktober 2011, nadat grondige testen en evaluaties uitgevoerd zijn door alle partijen en nadat het prototype bovendien gecertificeerd is door een erkende onafhankelijke instantie.

In geval van een gunstige evaluatie organiseren de federale, de Vlaamse en de Brusselse overheid op 27 oktober 2011 samen een verkiezingsexperiment. Dat gebeurt op publieke plaatsen met bekendmaking aan het brede publiek. In functie van de resultaten van dit experiment zal de Vlaamse Regering een beslissing nemen over het al dan niet organiseren van de verkiezingen in 2012 met dit nieuwe stelsysteem.

In geval van een gunstige evolutie en positieve beslissing van de Vlaamse Regering, zal het proces van de subsidiëring en de uitrol van de nieuwe stemapparatuur opgestart worden. Ik herinner er in dit verband aan dat de Vlaamse Regering besliste om de kosten voor de aankoop van de apparatuur ten laste te nemen, na aftrek van de tussenkomst van de federale overheid. Deze is vastgesteld op 20% van de aankoopprijs. Voor de gemeenten blijven dan nog de kosten te dragen voor het zorgvuldig bewaren van de apparatuur en het periodiek onderhoud ter gelegenheid van de verschillende verkiezingen. Ook de eventuele vervanging in geval van onherstelbaar defect komt voor rekening van de gemeenten.

Organisatie van de verkiezingen, met maximale ondersteuning van moderne informatietechnologie**a) Stand van zaken**

Ongeacht de vraag of de kiesverrichtingen al dan niet zullen verlopen met behulp van stemcomputers, zal de organisatie en verwerking van de resultaten gebeuren met een sterke ICT-ondersteuning. Dat was al het geval bij de lokale verkiezingen van 2006.

De verschillende opties voor de toepassing van IT-componenten zijn al geanalyseerd. In concreto ging het Agentschap voor Binnenlands Bestuur na welke softwareonderdelen van de verkiezingen van 2006 hergebruikt of verbeterd kunnen worden, dan wel of de ontwikkeling van nieuwe modules aangewezen is. Er is voor geopteerd om bepaalde softwarecomponenten, die de federale overheid bij de verkiezingen van 2010 aanwendde, aan te passen en te gebruiken voor de lokale verkiezingen. Deze keuze is vooral gebaseerd op een combinatie van functionaliteit en risico-inschatting.

Verder ligt het accent op het in kaart brengen van alle procedures en het volledig uitwerken van de IT-toepassingen, zoals het digitaal ingeven van de kandidaten, het opnemen, doorsturen en verwerken van de resultaten en de mediapublicatie.

b) Aandachtspunten voor 2012

Op 14 oktober 2012 hebben de verkiezingen plaats. In 2012 ligt de nadruk dan ook op de volledige ontplooiing van de ondersteuning voor de verkiezingsorganisatie, de opmaak van onderrichtingen, de opleiding, het testen van de IT-componenten, het inrichten van een helpdesk.

Net zoals in 2006 komt er een gebruiksvriendelijke webstek met zo breed mogelijke informatie, zowel voor de voorbereiding en de organisatie van de verkiezingen als voor het bekend maken van de kandidaten en de uitslagen.

2.5.3 De start van de nieuwe lokale bestuursperiode ondersteunen

Bij het aantreden van de nieuwe raden na de verkiezingen van 14 oktober 2012 zal ik zorgen voor een opleidings- en vormingsaanbod voor de nieuwe mandatarissen. Het is immers van groot belang dat de

nieuwe gekozen raadsleden een gedegen basisinzicht verwerven in de lokale organisatie en werking en op de mogelijkheden waarover zij beschikken om op een zo goed mogelijke manier uitvoering te geven aan hun mandaat. Uit adviesvragen en contacten met de sector blijkt al te vaak dat mandatarissen onvoldoende op de hoogte zijn van de organieke regelgeving en de instrumenten om zijn mandaat zo goed mogelijk te vervullen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal het initiatief nemen om deze sessies te organiseren in nauwe samenwerking met de VVSG en met de federaties van de secretarissen en de ontvangers/financieel beheerders.

2.6 Strategische doelstelling: “Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel”

De taalwetten van 1963 hebben de Franstalige inwoners in enkele gemeenten van de Vlaamse rand faciliteiten gegeven met het oog op hun integratie. De opeenvolgende Vlaamse Regeringen voeren een beleid om het Nederlandstalige karakter van deze gemeenten te beschermen en passen bijgevolg de taalwetten correct toe, hoewel dit al jarenlang tot conflicten leidt. Ik zet dit beleid voort in samenwerking en nauw overleg met de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de vzw De Rand en de andere leden van de Vlaamse Regering.

Het uitgangspunt is het respect voor het territorialiteitsbeginsel, met voor de faciliteitengemeenten de daaraan gekoppelde voorrangstatus van het Nederlands. Prioritaire doelstellingen van mijn beleid zijn de stipte naleving van de taalwetgeving en de uitvoering van een beleid dat het Nederlandstalige karakter van de Rand ondersteunt en versterkt. De vzw De Rand is een belangrijke partner voor het beleid, met inbegrip van een positief taalpromotiebeleid, waarvan de werking eveneens wordt versterkt.

Ik blijf de correcte toepassing van de wetgeving en de taalwetgeving in het bijzonder nauwgezet opvolgen. Door de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur op de vergaderingen van de gemeenteraden in elk van de zes Vlaamse randgemeenten bijwoont, ben ik steeds correct geïnformeerd over de gang van zaken in de faciliteitengemeenten. Zo nodig treed ik onmiddellijk op of kom ik tussen bij de bevoegde instanties.

Op 23 september 2010 vernietigde ik een beslissing van de gemeenteraad van Kraainem waarbij, met miskennis van de taalwetgeving, een motie werd goedgekeurd tegen de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Op dezelfde datum vernietigde ik een gemeenteraadsbeslissing van de gemeente Wezembeek-Oppem waarbij gestemd werd over de aanhechting van de gemeente bij Brussel. Deze vernietiging was niet gebaseerd op de schending van de taalwetgeving, maar was ingegeven door het feit dat deze motie niet als agendapunt op de gemeenteraad was geagendeerd.

Eind 2010, begin 2011, ontving ik een aantal klachten uit de gemeente Wemmel over overtredingen van de taalwetgeving in het straatbeeld (straatnaamborden, verkeersborden...) en in de communicatie van de gemeentelijke overheid met de burger. In al die gevallen trad de gouverneur in zijn hoedanigheid van commissaris van de Vlaamse Overheid op, telkens met een gunstig gevolg vanwege het gemeentebestuur.

Ik duld niet dat een aantal bestuurders de taalwetgeving blijft miskennen, zelfs nadat de Raad van State in enkele arresten duidelijk heeft aangegeven hoe de taalwetgeving moet toegepast worden. Dit geldt evenzo voor natuurlijke personen en private rechtspersonen, belast met een publieke functie.

Na mijn weigering op 30 maart 2010 om de kandidaat-burgemeesters van Kraainem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek te benoemen wegens een gebrek aan respect voor de taalwetgeving, heeft enkel de gemeente Kraainem daarna een nieuwe kandidaat-burgemeester voorgedragen. Aangezien deze

kandidaat, mevrouw Veronique Caprasse, mij tijdens een voorafgaand ambtelijk gesprek in aanwezigheid van de administrateur-generaal van ABB te kennen gaf dat zij evenmin de taalwetgeving zou respecteren, heb ik op 15 juni 2011 beslist om de kandidaat-burgemeester niet te benoemen. Ik zal pas overgaan tot de benoeming van een burgemeester als de betrokken besturen mij een kandidaat voordragen die aan alle voorwaarden voldoet en die bewezen heeft en bereid is de wetten van dit land, waaronder de taalwetten, zoals bevestigd door de Raad van State, te respecteren.

Na de beslissingen van mijn ambtsvoorganger en van mijzelf met betrekking tot de niet-benoeming van de kandidaat burgemeesters van voornoemde gemeenten, hebben de betrokken gemeentebesturen telkens, en dat tot driemaal toe, de niet-benoemde kandidaten opnieuw voorgedragen. Om die carrousel in de toekomst te stoppen zal ik het Vlaams Parlement vragen het Gemeentedecreet te wijzigen door er een bepaling in op te nemen dat een kandidaat-burgemeester die formeel niet wordt benoemd in dezelfde bestuursperiode niet opnieuw kan voorgedragen worden, tenzij er nieuwe elementen voorhanden zijn.

2.7 Strategische doelstelling: “Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief”

2.7.1 Het Belgische EU-voorzitterschap in 2010

a) Stand van zaken

Mijn administratie heeft van het voorbije Belgische EU-voorzitterschap gebruik gemaakt om haar internationaal netwerk uit te bouwen en vanuit Vlaanderen enkele thema's op de agenda te zetten. Tijdens de High Level Meeting on Governance die op 30 september en 1 oktober 2010 in Brussel mede door ABB werd georganiseerd, werden o.a. sessies georganiseerd m.b.t. Europese Grensoverschrijdende Territoriale Samenwerkingsverbanden en efficiëntie en effectiviteit bij lokale besturen. Vooraf werd een vragenlijst afgenomen bij de deelnemende lidstaten over de thema's van de conferentie. Ik heb de conclusies hiervan bezorgd aan de bevoegde Europese commissaris, dhr. Hahn, en andere Europese actoren, opdat deze inspanningen een vervolg zouden krijgen.

Het Hongaarse EU-voorzitterschap organiseerde in maart 2011 in Boedapest, een congres over EGTS en multilevel-samenwerking. In de marge van het congres vond ook een bijeenkomst plaats van de High Level Meeting on Governance-groep. Er werd getracht een invulling te geven aan de plaats van lokale besturen tegenover de EU-instellingen en de wijze waarop zij zich kunnen manifesteren.

In september 2011 was er in Stockholm een nieuwe bijeenkomst van die werk-/stuurgroep om de belangenverdediging van de lokale besturen verder vorm te geven. Mede door een proactieve deelname van ABB aan deze fora kan de impact van het Europese regelgevingproces op onze lokale en provinciale besturen beter ingeschat worden en kunnen de aandachtspunten en ervaringen van onze lokale besturen ingebracht worden in de Europese beleidscontext.

In 2011 leidde ik onder andere vanuit mijn bevoegdheid voor Binnenlands Bestuur twee studiebezoeken naar respectievelijk Nederland en Schotland.

Op 29 maart 2011 vond een werkbezoek aan Den Haag plaats. Naast het inburgeringsbeleid, dat grote aandacht genoot, kwamen verscheidene thema's van binnenlands bestuur aanbod. Tijdens de ontmoetingen met de Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Donner, de Commissaris van de Koningin van Zuid-Holland en de burgemeester van Den Haag, werden de krachtlijnen van de Nederlandse gemeentelijke herindeling overlopen, met aandacht voor de bestuurlijke herindeling en de positie van de provincies. De ervaringen uit Nederland sluiten aan bij de tendensen in Vlaanderen die ik aanpak in mijn witboek interne staatshervorming.

Tijdens een bezoek aan Schotland, dat hoofdzakelijk gericht was op het beleidsdomein Toerisme, stond op 25 augustus 2011 ook een bezoek aan de Schotse minister Aileen Campbell, bevoegd voor lokale overheden, op het programma. De thema's van Binnenlands Bestuur die belicht werden zijn de bevoegdheden en de werking van de lokale besturen, in het bijzonder de financiering van de lokale besturen en de organisatie van de lokale verkiezingen. Van Schotse zijde was er veel interesse voor het Witboek Interne Staatshervorming, dat ook in Engelstalige versie bezorgd wordt aan mijn Schotse collega.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Vlaanderen treedt op als Belgisch vertegenwoordiger voor de cluster huisvesting/ruimtelijke ordening en regionaal beleid tijdens het Poolse en het Deense EU-voorzitterschap, gedurende respectievelijk de tweede jaarhelft van 2011 en de eerste jaarhelft van 2012. Hieronder ressorteert ook het stedenbeleid en het binnenlands bestuur. De vertegenwoordiging houdt in dat Vlaanderen feitelijk namens België optreedt en het Belgische standpunt vertolkt. Mijn administratie staat in voor de coördinatie en opmaak van het Belgische standpunt.

Het agentschap zal van zijn vertegenwoordigersfunctie gebruik maken om af te toetsen of een strategische communicatie over de ABB-domeinen met de EU-diensten uitgewerkt kan worden. Het agentschap zal hiervoor samenwerken met de Dienst Internationaal Vlaanderen.

2.7.2 Proactief deelnemen aan internationale fora

a) Stand van zaken

ABB nam deel aan buitenlandse congressen uitgaande van de EU-voorzitter, zoals vermeld in de voorgaande rubriek. Op deze wijze vergroot de zichtbaarheid van de Vlaamse overheid en van het agentschap. ABB zal dit netwerk verder onderhouden en uitbouwen.

Het agentschap zal trachten om met de buurlanden/buurregio's relevante praktijken en ervaringen met betrekking tot lokale besturen uit te wisselen. Binnen het agentschap is een netwerk opgestart van collega's om internationale ontwikkelingen die van belang zijn voor de lokale besturen op te volgen.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Op 3 en 4 november 2011 vindt de 17^e Ministeriële Conferentie van de Raad van Europa plaats in Kiev. De conferentie legt deze keer de focus op het thema mensenrechten op lokaal en regionaal niveau. De Belgische delegatie wordt beurtelings geleid door een van de regio's, deze keer door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gelet op het belang van de thematiek zal mijn kabinet deelnemen aan de conferentie.

In navolging van het Poolse EU-voorzitterschap zal samen met de permanente vertegenwoordiger van Vlaanderen in Warschau en met het departement Bestuurszaken in 2012 in Warschau een congres over bestuurszaken georganiseerd worden.

2.7.3 Betere informatieverstrekking aan de lokale besturen

Aan de internationale activiteiten van het agentschap wordt meer ruchtbaarheid gegeven evenals over realisaties van internationale instellingen zoals de Raad van Europa en het Comité van de Regio's.

Het netwerk van ABB-collega's dat het beleidsdomein Internationaal opvolgt zal zich ook richten op het screenen van de actualiteit in enkele relevante EU-lidstaten en –regio's. ABB volgt internationaal de trends op die beleidsrelevant zijn en koppelt hierover terug met de betrokken thematische experts. Ook het ABB-communicatienetwerk wordt ingezet (publicaties, meldingen in de e-krant Binnenl@nd, de webstek) om relevante informatie over buitenlandse praktijkvoorbeelden en aanverwante organisaties te ontsluiten.

De stuurgroep Europa, waarin naast vertegenwoordigers van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, ook het Departement Internationaal Vlaanderen, de permanente vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU en de VVSG en de VVP zetelen, speelt een cruciale rol bij de informatiedoorstroming en -stroomlijning en komt op geregelde tijdstippen samen om nauw in te spelen op de internationale agenda.

2.7.4 De werking van de EGTS-structuur optimaliseren

Vlaanderen staat mee aan de wieg van de Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) Eurometropool. De EGTS Rijsel-Kortrijk-Doornik, de eerste EGTS in de Europese Unie, is opgericht op 28 januari 2008. Dit samenwerkingsverband kende echter nogal wat kinderziekten waardoor de concrete verwezenlijkingen van deze samenwerking minder zichtbaar bleven. De recent aangestelde dagelijkse leiding van het administratief bureau van de Eurometropool streeft ernaar de werking te optimaliseren. Ik heb mijn administratie gevraagd om de huidige EGTS Kortrijk-Rijsel-Doornik te evalueren met het oog op eventuele bijstellingen van het EGTS-model.

De opdracht omvat de volgende deelopdrachten :

- Evaluatie van de structuur en de werking van de Eurometropool met het oog op de optimale realisatie van de statutaire opdrachten;
- Evaluatie van de structuur en de werking van de Eurometropool in functie van de algemene beginselen die gelden voor de werking van openbare besturen;
- Beoordeling van de plaats van de Eurometropool in het Vlaams bestuurlijk landschap;
- Evaluatie van de toegevoegde waarde van de Eurometropool voor de Vlaamse partnerbesturen, met specifieke aandacht voor de lokale en provinciale partners.

Einde november 2011 wordt het einderesultaat van de studieopdracht opgeleverd. De opdracht moet helpen om aanbevelingen te formuleren en binnen Europa aan de slag te gaan om de EGTS-structuur verder te verfijnen.

2.8 Strategische doelstelling: “Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen”

2.8.1 De werking van het agentschap voortdurend verbeteren

a) Stand van zaken

Ik heb het afgelopen werkjaar een nieuwe beheersovereenkomst (looptijd 1 januari 2011 tot 31 december 2015) gesloten met de administrateur-generaal van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Daarin worden de strategische doelstellingen van het Agentschap opgesomd alsook de explicitering van enkele strategische projecten waarop het Agentschap de komende jaren prioritair moet inzetten, met explicitering van te behalen mijlpalen. Voor wat betreft het beleidsveld Binnenlands Bestuur werden vijf projecten geëxpliciteerd: de coördinatie van de interne staatshervorming, de ondersteuning van de lokale besturen bij de implementatie van de beleids- en beheerscyclus, de digitalisering van de processen gepaard gaande met het administratief toezicht, de ondersteuning van de uitbouw van de externe audit en de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2012.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

Voor het volgende werkjaar legt het agentschap zich toe op enerzijds het afronden van de nog lopende verbeterprojecten en anderzijds het continu opvolgen van de diverse aspecten van het interne controlesysteem.

De lopende verbeterprojecten beogen een permanente efficiëntiewinst door een herallocatie van middelen op basis van gewijzigde taakstelling, door een meer digitale informatieverstrekking voor de generieke vragen en een meer individuele dienstverlening voor niet-alledaagse vragen.

In 2012 start ABB een fundamenteel onderzoek naar zijn positionering en taakstelling in een gewijzigd bestuurlijk landschap. Deze oefening moet leiden tot een heroriëntatie van het agentschap tegen het einde van de regeerperiode.

2.8.2 Maximaal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning

Communicatiekanalen

a) Stand van zaken

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt over degelijk uitgebouwde communicatiekanalen die ook in de loop van 2012 aan alle belanghebbenden zullen worden aangeboden. Het betreft:

Binnenl@nd

De elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd stelt het agentschap in staat om op een snelle manier te berichten aan de lokale en provinciale besturen. Iedereen die dit wenst kan er zich gratis op abonneren. De nieuwsbrief bericht over nieuwe ontwikkelingen in het binnenlands bestuur, het inburgerings- en integratiebeleid en het stedenbeleid. In juni 2011 had deze nieuwsbrief 4730 abonnees, een stijging van 3,5% ten opzichte van het voorgaande jaar.

BinnenBand

Het tweemaandelijks tijdschrift BinnenBand geeft een uitgebreide duiding bij nieuwe evoluties en ontwikkelingen inzake binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering. BinnenBand heeft 5480 abonnees. Naast de gewone nummers van BinnenBand verschijnt er regelmatig een themanummer, dat een bepaald beleidsthema diepgaand aan bod laat komen. In het voorbije werkjaar zijn drie themanummers verschenen: de nieuwe rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel, het Vlaams inburgeringsbeleid en de Vlaamse profielschets. In oktober 2011 verschijnt het themanummer over e-tendering. In de loop van 2012 volgt er een themanummer over de lokale verkiezingen.

Webstek

De webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is grondig vernieuwd in het voorjaar 2010. De webstek bevat een nieuwe structuur die toelaat om relevante informatie op een snelle wijze te vinden. Tussen september 2010 en juni 2011 is binnenland.vlaanderen.be 235.299 keer geconsulteerd.

Het voorbije werkjaar is het aantal rubrieken fors uitgebreid. Zo is er op een overzichtelijke manier heel wat informatie beschikbaar over de Interne Staatshervorming en over de nieuwe rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel.

Adviesverstrekking aan lokale en provinciale besturen

Adviesverstrekking is één van de basispijlers van de visie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. In het voorbije werkjaar zijn onder andere over de beleids- en beheerscyclus en de nieuwe rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel heel wat adviesvragen beantwoord.

ABB registreerde tijdens de eerste 9 maanden van 2011 2.984 adviesvragen:

- 1433 (48%) i.v.m. personeel;
- 485 (16%) i.v.m. financiën;

- 303 (10%) overheidsopdrachten;
- 194 (7%) werking organen;
- 148 (5%) patrimonium;
- 421 (14%): Ander onderwerp of meerdere onderwerpen samen.

De meeste van deze adviesvragen komen binnen via email (76%) en telefoon (17%). 85% van de emails komen rechtsreeks binnen op een persoonlijke mailbox van de personeelsleden van het Agentschap. Wat de groepsmailboxen betreft, vormen BBCGOP@vlaanderen.be (5%) en binnenland@vlaanderen.be (8%) de meest gebruikte.

Naast de klassieke vragen gebruikt ABB nog andere kanalen van adviesverstrekking. Zo werden bijvoorbeeld naar aanleiding van de invoering van de nieuwe beheers- en beleidscyclus werden veelgestelde vragen en 130 boekhoudfiches via de website ontsloten. Voor vragen die vaak terug komen, wordt een standaardantwoord geformuleerd. Dit wordt op de webstek van het agentschap gepubliceerd, zodat het voor iedereen toegankelijk is.

(<http://binnenland.vlaanderen.be/rechtspositieregeling-ocmw>) heel wat ondersteunend materiaal aangeboden.

Ondersteuning van de lokale en provinciale besturen

Ik wens hier de omzendbrief lokale fiscaliteit van 10 juni 2011 in de kijker te zetten. Deze omzendbrief biedt een praktische, gebruiksvriendelijke en goed gedocumenteerde handleiding voor de gemeenten bij de vestiging van gemeentebelastingen. Naast de procedure voor vestiging, invordering en geschillenregeling bevat de omzendbrief een toelichting bij de meest voorkomende belastingsreglementen. Daarnaast stelt ABB ook modelreglementen ter beschikking. Ten slotte biedt het op de webstek beschikbare overzicht van alle lokale belastingen, met hun opbrengst per gemeente, alvast nuttige informatie. Dit zal verder worden aangevuld met praktische voorbeelden.

Studiedagen

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft in 2010 zijn medewerking verleend aan de 'Ronde van Vlaanderen' van VVSG, een reeks van studiedagen in de verschillende provincies voor de lokale mandatarissen en leidinggevende medewerkers waar actuele thema's met betrekking tot de lokale besturen aan bod komen. ABB gaf mee invulling aan de workshops over het Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de OCMW's. In totaal namen 1.135 personen aan deze workshop deel: 233 mandatarissen, 208 secretarissen, 110 beleidsondersteuners, 214 financieel beheerders, 92 personeelsleden van financiële diensten of boekhouders, 113 diensthoofden en 165 personen met een ander functieprofiel dan de voorgenoemde.

Daarnaast heeft ABB in het voorjaar van 2011 twee studiedagen georganiseerd met de implementatie van de beleids- en beheerscyclus als thema. De studiedag 'BBC: waarom wachten tot 2014?' werd zeven maal georganiseerd en door ongeveer 1.000 personen bijgewoond: 36 mandatarissen, 214 secretarissen, 85 beleidsondersteuners, 244 financieel beheerders, 149 personeelsleden van financiële diensten of boekhouders, 123 diensthoofden en 145 personen met een ander of niet gekend functieprofiel. De studiedag 'BBC: Klaar voor de start...?' vond viermaal plaats. Aan deze studiedag namen in totaal 358 personen deel: 3 mandatarissen, 42 secretarissen, 20 beleidsondersteuners, 126 financieel beheerders, 91 personeelsleden van financiële diensten of boekhouders, 9 diensthoofden en 67 personen met een ander of niet gekend functieprofiel.

Het volgende werkjaar zal verder ingezet worden op de organisatie van en medewerking aan studiedagen over specifieke thema's van de beleids- en beheerscyclus, zoals het financieel evenwicht, de strategische planning, de boekhouding.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In de eerste jaren van de regeerperiode zijn er allerhande nieuwe beleidsinitiatieven tot stand gekomen die een aanpassing vergen in de werking van de lokale besturen, maar ook een culturele verandering vereisen. Samen met de ondersteuning van de nieuwe bestuursploegen na de verkiezingen van 14 oktober 2012 verdienen deze thema's de volgende jaren prioritair mijn aandacht. Ik wens dan ook initiatieven te ontwikkelen voor ondersteuning, vorming en opleiding van de besturen.

Binnen het *planlastenproject* zal mijn administratie, in nauwe samenwerking met het departement Bestuurszaken, een belangrijke dienstverlenende en coördinerende rol spelen zowel voor lokale besturen als voor de verschillende Vlaamse sectorale administraties. Dit gaat dan zowel over het ter beschikking stellen als het gebruik van de informatie uit de BBC-cyclus door de Vlaamse sectorale administraties als over het nemen van initiatieven inzake vorming, opleiding en ondersteuning van de lokale besturen, bvb. op het vlak van planning en rapportering.

In het kader van de *beleids- en beheerscyclus* zal mijn agentschap het projectteam dat instaat voor de coördinatie, evenals het aantal personeelsleden die de ondersteuning in eerste lijn verzorgen, uitbreiden naarmate de volgende jaren meer besturen overschakelen naar de nieuwe cyclus. De bestaande ondersteuningsmaatregelen zullen ook bijgestuurd worden in functie van de ervaringen van de besturen die de beleids- en beheerscyclus al vanaf het financiële boekjaar 2011 toepassen of zullen toepassen vanaf 2012. Mijn agentschap voert bij de startende besturen daartoe op geregelde basis evaluaties uit. Deze evaluaties hebben betrekking op de diverse vlakken van de implementatie.

Om de vraag aan opleiding en vorming met betrekking tot de beleids- en beheerscyclus vanuit de besturen adequaat in te vullen, werkt het agentschap samen met derde partijen, zoals de provinciale bestuurscholen, VVSG, consultants, softwarebureaus.

Deze samenwerking zal de komende jaren worden geïntensifieerd. Ook wat het vormingsaanbod betreft wordt er rekening gehouden met de bevindingen van de besturen. Zo bleek uit een eerste evaluatie van de starters 2011 dat de sensibilisering van de politieke mandatarissen een aandachtspunt is. In dit kader ondersteunt mijn agentschap alvast twee vormen die de VVSG vanaf 2012 zal aanbieden. Het betreft in het bijzonder een vorming 'Stappenplan' en een vorming 'Participatietechnieken'. Beide vormen hebben onder meer de uitvoerende mandatarissen als doelgroep.

Ik heb mijn administratie opdracht gegeven om een *introductiepakket* uit te werken voor de *mandatarissen* die na de verkiezingen van oktober 2012 voor het eerst een lokaal mandaat opnemen. Ik wil hen de mogelijkheid bieden om goed voorbereid aan hun opdracht als raadslid of uitvoerende mandataris te beginnen. Mijn administratie zal de nodige contacten leggen met de VVSG en de federaties van de secretarissen en de ontvangers/financieel beheerders om samen informatiesessies te organiseren.

Opvolging van de andere beleidsdomeinen

Ik heb samen met mijn collega Freya Van den Bossche mijn agentschap de opdracht gegeven om nauwer op te volgen welke beslissingen uit andere beleidsdomeinen een invloed hebben op de lokale en provinciale besturen. Het agentschap heeft hiertoe alle beleidsbrieven, die mijn collega's van de Vlaamse Regering ingediend hebben, gescreend op aandachtspunten voor de lokale en provinciale besturen. Daarnaast is er binnen het agentschap een contactpersoon aangesteld voor elk van de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Op die manier wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot de relaties met de lokale besturen in de andere beleidsdomeinen. Aansluitend heb ik aan mijn collega's van de Vlaamse Regering gevraagd om binnen hun administratie ook een contactpersoon aan te duiden voor de opvolging van het beleid ten aanzien van de lokale en provinciale besturen. Op die manier kan gezorgd worden voor de gepaste afstemming.

2.8.3 Het bestuurlijk toezicht correct uitoefenen

Tijdens het komende jaar wordt het bestuurlijk toezicht verder uitgeoefend, op dezelfde wijze zoals dit vandaag gebeurt. Er wordt toegezien op de naleving van de wetten en de decreten en op het naleven van de beginselen van behoorlijk bestuur.

Ik geef mijn administratie de opdracht om nog meer oplossingsgericht te handelen en dit met het grootste respect voor de gemeentelijke autonomie.

Geert BOURGEOIS,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Bijlage 1: Begroting 2012

Binnenlands bestuur maakt een aanzienlijk deel uit van de Vlaamse begroting: De totale beleidskredieten in de Vlaamse begroting voor 2012 bedragen 26.970.719.000€ waarvan 2.279.237.000€ of 8,45% voor binnenlands bestuur. De kredieten kunnen ingedeeld worden in vier grote delen:

- het Gemeente- en Provinciefonds;
- de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen 2012;
- de subsidiëring van specifieke investeringen;
- de werking en ondersteuning van het beleid Binnenlands Bestuur.

1. Gemeente- en Provinciefonds

Het Vlaams Gemeentefonds bedraagt in 2012 2.098.051.000 euro. Ten opzichte van 2011 groeit het fonds met 70.949.000 euro of 3,5%. Het Vlaams Provinciefonds groeit eveneens met 3,5% en bedraagt 92.439.000 euro in 2012.

Ter compensatie van de afschaffing van de Elia-taks verlenen we een aanvullende dotatie van 83.000.000 euro.

2. Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen 2012

Voor de organisatie van de verkiezingen is er in de Vlaamse begroting een bedrag ingeschreven van 10.295.000€ dat aangewend wordt in 2010, 2011 en 2012. Daarnaast is er een provisie van 15.000.000 euro.

3. Subsidiëring van specifieke investeringen

Voor de subsidiëring van specifieke investeringen is 4.510.000 euro ingeschreven:

- het bouwen van openbare crematoria, eerste investering: 1.123.000 euro;
- werken aan het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten: 3.108.000 euro;
- werken aan ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen: 279.000 euro.

4. Werking en ondersteuning van het beleid Binnenlands Bestuur

De Vlaamse begroting bevat tenslotte een aantal beleidskredieten voor werkingskosten van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, communicatie en ondersteuning van de lokale besturen:

- werkingskosten beleid agentschap met inbegrip van buitenlandse contacten: 460.000 euro;
- werkingskosten voor gemeenten en OCMW's ter stimulering van efficiëntietrajecten: 100.000 euro;
- uitgaven voor communicatie: 61.000 euro;
- werkingskosten en vergoedingen Raad voor Verkiezingsbetwistingen en Beroepscommissie voor Tuchtzaken: 76.000 euro;
- studiekosten: 167.000 euro;
- subsidies participaties initiatieven Binnenlands Bestuur: 140.000 euro;
- subsidie aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen: 223.000 euro.

Bijlage 2: Moties en resoluties ingediend bij het Vlaams Parlement

1. Op 17 november 2010 nam de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement een resolutie aan betreffende het Groenboek Interne Staatshervorming (stuk 749 (2010-2011)) Nr. 2) waarin het de Vlaamse Regering vraagt:

- 1) een antwoord te formuleren op de verschillende adviezen van de adviesraden en middenveldorganisaties en die antwoorden aan de leden van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme te bezorgen;
- 2) een stappenplan op te stellen dat duidelijk maakt hoe zij de pijnpunten die in het groenboek aan bod komen zal uitklaren;
- 3) de adviesraden en middenveldorganisaties verder te betrekken bij het proces om zo een noodzakelijk, breed maatschappelijk draagvlak te creëren voor een grondige hervorming van de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen.

Ik verwijs naar mijn repliek op de adviezen van de (sector)organisaties en adviesorganen, besproken in de Commissie op 15 maart 2011 en naar de bilaterale overlegmomenten met stakeholders die in het vervolgtraject van de interne staatshervorming veelvuldig nodig zullen zijn.

2. In de motie van aanbeveling tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Binnenlands Bestuur 2010-2011, aangenomen door het Vlaams Parlement op 23 december 2010, vraagt het de Vlaamse Regering:

- 1) voort te werken aan een ambitieuze interne staatshervorming;
- 2) te voorzien in ondersteuning voor gemeenten die vrijwillig willen fusioneren;
- 3) verder werk te maken van een decreet voor de vermindering van de planlasten;
- 4) te zorgen dat de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2012 tot in de puntjes worden voorbereid.

Ik verwijs naar de punten 3.1.1., 3.1.2., 3.2.2. en 3.5. van mijn beleidsbrief waarin ik telkens de stand van zaken en de aandachtspunten voor 2012 vermeld.

Bijlage 3: Samenvatting van de beleidsmaatregelen gepland in 2011-2012

Strategische doelstelling: “Een interne staatshervorming”

Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter

- Wijziging artikel 2 van het Provinciedecreet
- Voorbereiden bestuursakkoorden met de provincies
- Financiële verevening voorbereiden
- Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden
- Evaluatie kader vrijwillige fusies
- Uitwerken voorstel voor eventuele verderzetting operatie van schaalvergroting

Regioscreening

- Ontwikkelingen proeftuinprojecten verder opvolgen
- Proeftuinen daar waar nodig bij staan met advies
- Afronden SBOV-onderzoek
- Gebiedsdekkende regioscreening: afronden inventarisatiefase en opstarten evaluatiefase

Strategische doelstelling: “Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus”

De beleids- en controleprocessen van de verschillende overheden meer op elkaar afstemmen

- Gouverneurs stellen een beknopt jaarrapport op over hun coördinatiewerkzaamheden met aanbevelingen inzake aanpassing van regelgeving en werkprocessen
- Uitdoving figuur van de arrondissementscommissaris
- Oprichtingen dienst van de gouverneur

Betere planning, minder planlasten

- Parlementaire goedkeuring planlastendecreet
- Aanpassing betrokken sectorale regelgeving
- Ontwikkelen vormingstraject voor lokale besturen
- Verdere ontwikkeling digitale rapportering over de lokale beleidscyclus

Afschaffen van koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht

- afschaffing van de koppelsubsidies in het beleidsveld onroerend erfgoed
- voor elke soort van specifiek toezicht nagaan welk concreet doel die toezichtprocedure beoogt en of de meerwaarde ervan voldoende is en indien nodig het toezicht opheffen

Het Belfortprincipe bevestigen

- lokale besturen ondersteunen bij de uitbouw van hun beleid kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging door handleidingen, specifieke instrumenten en vorming
- de toepassing van het Belfortprincipe als sectorale wetgevingstoets integreren in RIA.

Een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking

- onderzoek naar welke samenwerkingsvormen een decretale verankering moeten krijgen
- formuleren van beleidsaanbevelingen
- code van interbestuurlijk samenwerken opstellen in samenspraak met de provincies en de lokale besturen

Strategische doelstelling: “Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies”

Elektronisch informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden

- verfijning databank belastingreglementen
- vernieuwing MAGDA-platform
- uittesten project digitalisering toezicht in een aantal pilootbesturen en project verder uitrollen

Elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris

- Wijziging van Gemeentedecreet, Provinciedecreet en OCMW-decreet om digitaal doorsturen van notulen aan de gemeenteraadsleden mogelijk te maken.
- Betere ontsluiting van statistische gegevens naar de besturen toe bewerkstelligen

Strategische doelstelling: “Sterke en verantwoordelijke besturen”

A. De nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren

Het gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren

- Aanpassing organieke decreten
- Uitvoeringsmaatregelen met oog op inwerking treden van de decreetwijzigingen
-
- Maatregelen ter herwaardering van de gemeenteraad
- Aanpassing artikel 2 Van het Provinciedecreet
- Vermindering van het aantal uitvoerende mandatarissen
- Mogelijkheid tot tweede voordracht van een niet benoemde kandidaat-burgemeester schrappen
- Versterking band intergemeentelijke samenwerking en gemeente

Het financiële luik van de organieke decreten implementeren

- Start van 44 nieuwe pilootbesturen in de BBC-cyclus
- Begeleiding pilootbesturen door ABB
- Selectie nieuwe pilootbesturen 2013
- Wijziging financiële luik organieke decreten
- Uittesten digitale rapportering BBC-cyclus

Een externe audit voor de lokale besturen

- wijziging de regelgeving
- opstart implementatietraject uitbouw externe audit

Rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's

- Ondersteuning voorzien vanuit ABB.

Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bijsturen

- Aanpassing IGS-decreet voorbereiden
- Digitalisering papierstroom naar de raadsleden
- Hervorming bestuurlijk toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
- koppeling van de beleids- en de beheerscyclus van de IGS in de gemeentelijke beleids- en beheerscyclus.

Het decreet op de erediensten verder uitvoeren

- bij het onderzoek van toekomstige erkenningsaanvragen de bevoegde lokale besturen nauw betrekken bij de voorbereiding van de dossiers
- Financiële stimuli voorzien voor beschermde en niet-beschermde kerkgebouwen
- Aanpassing decreet erediensten en uitvoeringsbesluiten

B. Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden.

De groei van het Gemeentefonds bestendigen

- verhoging dotatie Gemeentefonds en Provinciefonds met 3,5%
- een hervorming van het Gemeentefonds en het Provinciefonds voorbereiden
- verdelingsregeling van het Gemeentefonds ook grondig herbekijken

De Elia-compensatie behouden en de lokale financiën ondersteunen

- Uitbetaling aan de gemeenten van een aanvullend aandeel in het Gemeentefonds ter compensatie van de Eliaheffing

Een versoepelde procedure bij investeringssubsidies

- vereenvoudiging procedure investeringssubsidies

C. Het personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid

Bijsturing rechtspositieregelingbesluit voor het gemeente- en provinciepersoneel

- Voorstel uitwerken bijsturing besluit rechtspositieregeling

De samenwerking tussen gemeenten en OCMW's stimuleren

- Wegwerken juridische hinderpalen die samenwerking tussen gemeente en OCMW bemoeilijken

Studie functieweging decretale graden

- Nagaan hoe resultaten van de functiewegingsstudie in de praktijk kunnen omgezet worden

Strategische doelstelling: “Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012”

Een Vlaams kiesdecreet voor de lokale verkiezingen

- Uitvoeringsbesluiten kiesdecreet opstellen
- Onderrichtingen en formulieren uitvaardigen
- Alle info op gebruiksvriendelijke wijze ontsluiten langs de webstek
- Voorbereiding oprichting Vlaamse bestuursrechtscollege, waar de raden voor verkiezingsbetwistingen deel van zullen uitmaken

De lokale verkiezingen efficiënt organiseren

- Organiseren verkiezingsexperiment om prototype nieuw stelsysteem uit te testen
- In geval van een gunstige evaluatie subsidiering en uitrol nieuw stelsysteem opstarten
- volledige ontplooiing van de ondersteuning voor de verkiezingsorganisatie, de opmaak van onderrichtingen, de opleiding, het testen van de IT-componenten, het inrichten van een helpdesk.
- Voorbereiding treffen voor het organiseren van infosessies voor de nieuwe gekozen mandatarissen

Strategische doelstelling: “Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel”

- Correcte toepassing taalwetgeving in dagelijkse bestuurspraktijk nauwgezet opvolgen

Strategische doelstelling: “Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief”

Het Belgische EU-voorzitterschap in 2010

- coördinatie en opmaak van het Belgische standpunt voor de cluster huisvesting/ruimtelijke ordening en regionaal beleid tijdens het Poolse en het Deense EU-voorzitterschap .
- Proactief deelnemen aan internationale fora
- Organisatie congres over bestuurszaken in Warschau

Betere informatieverstrekking aan de lokale besturen

- Meer ruchtbaarheid geven aan internationale activiteiten van ABB

De werking van de EGTS-structuur optimaliseren

- Oplevering rapport evaluatiestudie EGTS

Strategische doelstelling: “Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen”

De werking van het agentschap voortdurend verbeteren

- Afronding verbetertraject
- Start fundamenteel onderzoek naar positionering en taakstelling van ABB

Uitvoering doelstellingen in het kader van de toepassing van de open coördinatiemethode in het Vlaams Gelijkekansenbeleid 2010-2014

a) Stand van zaken

Op 9 juli 2010 werd door de Vlaamse Regering een nieuw doelstellingenkader bepaald m.b.t. de thema's gender, seksuele identiteit en fysieke toegankelijkheid. Dit doelstellingenkader heeft als looptijd 2010-2014. Dit doelstellingenkader werden in de lente van 2011 vertaald in actieplannen met als looptijd 2011-2012. Wat mijn bevoegdheid binnenlands bestuur betreft heb ik bij de aanpassing van het lokaal en provinciaal kiesdecreet een ritsstelsel ingevoerd voor de eerste twee plaatsen op de lijst. Deze actie is gerealiseerd in 2011. Deze aanpassing is opgenomen in de nieuwe kieswetgeving.

Daarnaast werkte ik mee aan het voorbereiden van een OCM-doelstellingenkader m.b.t. de thema handicap. Dat doelstellingenkader zal voor het jaareind 2011 door de Vlaamse Regering worden vastgelegd.

b) Aandachtspunten voor het volgende werkjaar

In 2012 zal ik de doelstellingen handicap die betrekking hebben om mijn bevoegdheden, vertalen naar actieplannen. Ook zal ik werk maken van de implementatie van de actieplannen m.b.t. de thema's gender, seksuele identiteit, fysieke toegankelijkheid. Concreet zal ik na de verkiezingen van oktober een onderzoek doen om na te gaan of de aanpassing van het ritsprincipe tot de gewenste effecten heeft geleid, namelijk een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de bestuursorganen.

Ik zal ook via de mandatendatabank sekse geaggregeerde gegevens beschikbaar maken: de aanpassingen aan de mandatendatabank zijn bezig. De planning is dat begin 2013 de mandatendatabank info kan geven over het geslacht van de nieuw gekozen mandatarissen.

Op het vlak van gelijke kansen hecht ik belang aan het vervullen van een voorbeeldrol voor de toegankelijkheid van gesubsidieerde overheidsgebouwen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur volgt, bij het behandelen van dossiers inzake gesubsidieerde infrastructuur, de richtlijnen vanuit Gelijke Kansen op het vlak van toegankelijkheid nauwgezet op.

Amendement voor jeugd toevoegen:

Ik heb aan mijn administratie gevraagd om de ontwikkelingen in de andere beleidsdomeinen die betrekking hebben op de lokale en provinciale besturen van nabij op te volgen. Binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is een contactpersoon aangeduid die jeugd opvolgt. Deze contactpersoon heeft een overleg gehad met de mensen van de administratie jeugd. Zij hebben de acties uit het Vlaams jeugdbeleidsplan die betrekking hebben op ABB toegelicht. Afspraken naar verdere opvolging worden nog gemaakt.

Bijlage 4: Stand van zaken uitvoering regeerakkoord

“De gouverneurs krijgen een coördinerende opdracht om op permanente basis beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus. Door hun voeling met de lokale en provinciale praktijk kunnen zij op vraag van de besturen het dagelijks partnerschap met Vlaanderen faciliteren en stroomlijnen.”

Gerealiseerde maatregel

- Aan gouverneurs coördinerende opdracht toegewezen om zo de interne verkokering binnen de Vlaamse overheid en de negatieve gevolgen voor de lokale besturen aan te pakken

Geplande maatregelen

- Gouverneurs stellen een beknopt jaarrapport op over hun coördinatiewerkzaamheden met aanbevelingen inzake aanpassing van regelgeving en werkprocessen
- Hervorming figuur van de arrondissementscommissaris
- Oprichting dienst van de gouverneur

“De invoering van de nieuwe organieke decreten van de lokale en provinciale besturen wordt van nabij opgevolgd, zodat waar nodig bijsturingen en vereenvoudigingen kunnen gebeuren. Voor deze opvolging wordt een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen.”

Gerealiseerde maatregelen

- Commissie Efficiëntiewinst voor Lokale Besturen (rapport juli 2010)
- Aanbevelingen van de commissie efficiëntiewinst lokale besturen zijn voorgelegd aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaamse Parlement

“De Vlaamse Regering erkent binnen de budgettaire mogelijkheden, nieuwe lokale geloofsgemeenschappen. De bevoegde lokale besturen zullen de voorbereiding en indiening van de erkenningsdossiers door de erkende erediensten begeleiden.”

Gerealiseerde maatregel

- Erkenning nieuwe lokale geloofsgemeenschappen

Geplande maatregel

- Bij het onderzoek van toekomstige erkenningsaanvragen de bevoegde lokale besturen nauw betrekken bij de voorbereiding van de dossiers

“In het bestuurlijk landschap worden we geconfronteerd met een veelheid aan bestuurslagen en instanties die over eenzelfde beleidsmaterie beslissingsbevoegdheid hebben. Deze historisch gegroeide inefficiëntie is een belangrijke factor in de administratieve lastenverhoging naar burgers en bedrijven. Een hergroepering van bevoegdheden dringt zich op, vanuit een breed gedragen partnerschap met de lokale en provinciale besturen. Per beleidssector kijken we na hoe we de huidige versnippering van bevoegdheden over verschillende bestuurslagen kunnen aanpassen tot meer homogene pakketten en sleuteltaken per bestuurslaag. Deze ‘interne staatshervorming’ moet per beleidssector opgestart worden met een brede betrokkenheid van alle bestuurslagen. In het bijzonder zullen we het provinciale bestuursniveau, de intercommunales, de gedeconcentreerde en andere intermediaire bestuursvormen doorlichten op doorheen de tijd ontstane mengvormen van beleid of nichebeleid. Zo komen we tot een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden die een grondgebonden karakter hebben. De provincies fungeren daarbij ook als regisserend en afstemmend intermediair niveau.”

Gerealiseerde maatregelen

- Goedkeuring Groenboek Interne Staatshervorming door de Vlaamse Regering

- Goedkeuring Witboek Interne Staatshervorming door de Vlaamse Regering
- Opmaak projectplan en monitoringsysteem om uitvoering doorbraken, opgenomen in het witboek, op te volgen

Geplande maatregelen

- Opvolgen en coördineren van de implementatie van alle doorbraken uit het Witboek Interne Staatshervorming
- Halfjaarlijkse rapportering over de stand van zaken van de implementatie van de doorbraken uit het Witboek Interne Staatshervorming

“We verminderen het aantal provincieraadsleden tot maximaal 72 raadleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners en tot maximaal 63 raadleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners. De apparenteringsregels voor de provincieraadsverkiezingen zullen toegepast worden op basis van de senatoriale kiesomschrijvingen. Er wordt een kiesdrempel vastgelegd van vijf procent berekend op provinciaal niveau. We hertekenen de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen waarbij er per district minstens 6 raadsleden te verkiezen zijn.”

Gerealiseerde maatregel

- Decreet houdende de lokale en provinciale verkiezingen is bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering

“De Vlaamse overheid moedigt vrijwillige fusie van gemeenten aan en verleent ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus. Vrijwillige fusie van gemeente en OCMW wordt decretaal mogelijk gemaakt. De Vlaamse overheid verleent daarbij ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.”

Gerealiseerde maatregelen

- Ondersteuningspakket voor gemeenten die vrijwillig willen fusioneren is uitgewerkt
- Modeldossier voor een fusieoperatie is uitgewerkt

Geplande maatregel

- Evaluatiekader voor vrijwillige fusies uitwerken

“In dit kader wordt in elk geval het systeem van koppelsubsidies afgeschaft. Tegelijkertijd wordt in dit takendebat ook de planlast drastisch afgebouwd en worden de toezichtsregelingen per beleidssector kritisch herbekeken. Daarbij wordt een samenbundeling van alle planverplichtingen bij de aanvang van de gemeentelijke bestuursperiode gerealiseerd en kunnen vormen van specifiek toezicht enkel de uitzondering zijn.

We stellen een inventaris op van de koppelsubsidies en werken vervolgens de vereiste decretale wijzigingen uit om die koppelsubsidies af te schaffen.”

Gerealiseerde maatregel

- Er is een inventaris opgemaakt van bestaande koppelsubsidies, hieruit blijken enkel de subsidies in de onroerend erfgoedsector als koppelsubsidies aangemerkt te kunnen worden

Geplande maatregel

- Afschaffing van de koppelsubsidies in het beleidsveld onroerend erfgoed

“In het kader van de planlastverlichting komen we tot een legislatuurplan, waarbij outputcontrole en benchmarking mogelijk is. Die werkwijze getuigt van een volwassen partnerschap met de lokale en provinciale besturen. Er zal worden bekeken welke controle-instrumenten in deze context het meest geschikt zijn. De verschillende plannen die de lokale en provinciale besturen nu maken (cultuurbeleidsplan, jeugdbeleidsplan, sportbeleidsplan, milieubeleidsplan,...) verdwijnen en worden geïntegreerd in dit meerjarenplan.”

Gerealiseerde maatregel

- Planlastendecreet is goedgekeurd door de Vlaamse Regering
- Parlementaire goedkeuring van het planlastendecreet

Geplande maatregelen

- Aanpassing betrokken sectorale regelgeving
- Ontwikkeling vormingstraject voor lokale besturen
- Verdere ontwikkeling digitale rapportering over de lokale beleidscyclus

“De Vlaamse Regering zal een commissie oprichten, samengesteld uit gemeentemandatarissen en experts, die verdere concrete beleidsaanbevelingen uitwerkt die leiden tot minder planlasten, een sterke administratieve vereenvoudiging en efficiëntiewinsten van de op de gemeenten toepasselijke decreten. Die commissie zal haar voorstellen ten laatste eind mei 2010 voorleggen.”

Gerealiseerde maatregelen

- Oprichting commissie efficiëntiewinst voor lokale besturen
- Aanbevelingen van de commissie efficiëntiewinst lokale besturen zijn voorgelegd aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaamse Parlement

“Een decretale regeling voor de interbestuurlijke samenwerking zal uitgewerkt worden zodat het mogelijk wordt om via ruime samenwerkingsverbanden efficiënt in te spelen op de specifieke omstandigheden die zich in sommige streken voordoen.”

Geplande maatregel

- Afhankelijk van de resultaten van de gebiedsdekkende regioscreening bestaande decretale kaders aanpassen of nieuwe decretale kaders uitwerken

“We maken een inventaris van alle bestaande vormen van specifiek toezicht. Die vormen van specifiek toezicht waarvan niet aangetoond kan worden dat ze niet kunnen uitgeoefend worden via het algemeen toezicht, schaffen we af.”

Gerealiseerde maatregel

- Er is een inventaris opgemaakt van bestaande vormen van specifiek toezicht

Geplande maatregel

- Voor elke soort van specifiek toezicht nagaan welk concreet doel die specifieke toezichtsprocedure beoogt en of de meerwaarde ervan voldoende is en indien nodig het toezicht opheffen

“De Vlaamse Regering staat mee in om de werking van het lokale en provinciale bestuursniveau kwalitatief te verbeteren, onder andere door vorming van ambtenaren en e-government.”

Gerealiseerde maatregel

- Uitbreiding van het ‘gebruikersbeheer voor lokale besturen’ waarlangs lokale en provinciale besturen hun medewerkers toegang verlenen tot Vlaamse en federale besturen

Geplande maatregelen

- Vernieuwing van het MAGDA-platform
- Uitbreiding van het aantal doeltoepassingen waarop rechten worden toegekend door middel van het gebruikersbeheer voor lokale besturen
- Uitbreiding van het digitaal tekenplatform zodat lokale besturen de functionaliteit van het tekenplatform kunnen integreren in de eigen toepassingen

“De Vlaamse Regering neemt ook diverse initiatieven om de financiële situatie van de lokale besturen te verbeteren.”

Gerealiseerde maatregel

- Jaarlijkse groei van het Gemeentefonds en het provinciefonds met 3,5%

Geplande maatregel

- Ook voor 2012 groei van het Gemeente- en Provinciefonds met 3,5%

“De Vlaamse Regering zal in overleg met de lokale en provinciale besturen, het decreet op de intergemeentelijke samenwerking aanpassen en uitbreiden tot interbestuurlijke samenwerking. Zeker die elementen uit het decreet die voor bijkomende administratieve werklast zorgen, zonder dat het nut ervan aangetoond is, worden geschrapt.”

Gerealiseerde maatregel

- Detectie van pijnpunten en anomalieën in IGS-decreet door de commissie efficiëntiewinst lokale besturen

Geplande maatregelen

- Afhankelijk van de resultaten van de gebiedsdekkende regioscreening bestaande decretale kaders aanpassen of nieuwe decretale kaders uitwerken
- Hervorming van het bestuurlijke toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
- uitwerken van een koppeling van de beleids- en beheerscyclus van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met de gemeentelijke beleids- en beheerscyclus
- Digitalisering van de papierstroom naar de raadsleden

“De Vlaamse Regering zal onderzoeken hoe Vlaanderen de lokale besturen kan helpen bij de opbouw van een tweede pensioenpijler.”

Gerealiseerde maatregel

- Akkoord binnen Comité C1 met betrekking tot een kaderreglement tot aanvullend pensioen voor contractuelen binnen de Vlaamse lokale en provinciale besturen

“Alle Vlaamse beslissingen toetsen we vooraf op hun gevolgen voor de lokale en provinciale besturen op het vlak van personeel, werkingsuitgaven en investeringen. De Vlaamse Regering engageert zich om blijvend het Belfortprincipe toe te passen.”

Geplande maatregelen

- Lokale besturen ondersteunen bij de uitbouw van hun beleid rond kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging
- Toepassing van het Belfortprincipe als sectorale wetgevingstoets integreren met RIA

“We voeren een actief buurlandenbeleid en maximaliseren onze interregionale samenwerking. In het bijzonder met onze buurlanden en buurregio's bouwen we grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden uit, ook via de Europese Groepering Territoriale Samenwerking (EGTS), met het oog op een grotere cohesie op zoveel mogelijk bevoegdheidsdomeinen.”

Gerealiseerde maatregelen

- Uitbouw netwerk van collega's die zich op nationaal en internationaal niveau richten op de organisatie en reglementering van lokale en regionale besturen
- Organisatie en participatie aan de High Level Meeting on Governance
- Deelname aan congres over EGTS en multi levelwerking in maart 2011 in Boedapest
- Deelname aan bijeenkomst over bepalen toekomstige werkwijze in functie van belangenvereniging van de lokale besturen in september 2011 in Stockholm

- Betere infoverstrekking aan lokale besturen via artikel in het tijdschrift BinnenBand en aankondigingen in de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd
- Meewerken aan de evaluatiestudie over de werking van EGTS

Geplande maatregelen

- Coördinatie en opmaak van het Belgische standpunt voor de cluster huisvesting/ruimtelijke ordening en regionaal beleid tijdens het Poolse en het Deense EU-voorzitterschap .
- Meer ruchtbaarheid geven aan internationale activiteiten van ABB
- Oplevering rapport evaluatiestudie EGTS

“Het beleid van de Vlaamse Regering wordt versterkt met als uitgangspunt het respect voor het territorialiteitsbeginsel en de daaraan gekoppelde status van het Nederlands in het Nederlandse taalgebied, met voor de faciliteitengemeenten daaraan gekoppelde voorrangstatus van het Nederlands. Prioritaire doelstellingen zijn: de stipte naleving van de taalwetgeving en de uitvoering van een beleid dat het Nederlandstalig karakter van de Rand ondersteunt en versterkt. Vzw De Rand is een belangrijke partner voor het beleid, met inbegrip van een positief taalpromotiebeleid, en waarvan de werking eveneens wordt versterkt. De Vlaamse Regering blijft alle juridische mogelijkheden verkennen om maatregelen te kunnen nemen met het oog op het versterken van het Nederlandstalige karakter en het Nederlands in het straatbeeld van de Rand en de faciliteitengemeenten.”

Gerealiseerde maatregelen

- Uitvaardiging van een omzendbrief op 7 mei 2010 die verduidelijkt dat iedere vorm van registratie van taalgebruik verboden is
- Weigering benoeming kandidaat-burgemeesters van Wezembeek-Oppem, Linkebeek en Kraainem wegens gebrek aan respect voor de taalwetgeving

Geplande maatregel

- Correcte toepassing van de taalwetgeving in de dagelijkse bestuurspraktijk nauwgezet blijven opvolgen

Bijlage 5: Regelgevingsagenda

Lopende regelgeving

	Initiatief 1	Initiatief 2	Initiatief 3
Minister	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
Beleidsbrief 2011 - 2012	Binnenlands Bestuur	Binnenlands Bestuur	Binnenlands Bestuur
Status van het initiatief	Lopend	Lopend	Lopend
Titel van het initiatief	Decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005	Decreet tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005	Gemeentefonds: wijzigingsdecreet aanpassing parameters

Op te starten regelgeving

	Initiatief 4	Initiatief 5	Initiatief 6
Minister	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
Beleidsbrief 2011 - 2012	Binnenlands Bestuur	Binnenlands Bestuur	Binnenlands Bestuur
Status van het initiatief	Op te starten	Op te starten	Op te starten
Titel van het initiatief	Uitvoeringsbesluiten ter uitvoering van het decreet van 8 juli 2011 houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli	Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn	Decreet tot wijziging van het decreet van 6 juli 2001 betreffende de intergemeentelijke samenwerking

		2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en ter uitvoering van het bijzonder decreet van 8 juli 2011 tot aanvulling van het decreet van 8 juli 2011 houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn		
--	--	---	--	--

Bijlage 6: Reactie op de aanbevelingen van het Rekenhof

Aanbevelingen van het Rekenhof inzake de rapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur Stuk 37-G (2009-2010) – Nr. 1

1. Ik heb de bemerking van het Rekenhof ter harte genomen dat de organisatiedoelstellingen in de beheersovereenkomst met het agentschap best beperkt kunnen worden tot die doelstellingen waarop ik het agentschap wil aansturen. De Beheersovereenkomst 2011 – 2015 bevat 22 organisatiedoelstellingen, dit zijn de doelstellingen waarmee ik het agentschap aanstuur. De andere verplichtingen van het agentschap staan verderop in de beheersovereenkomst vermeld in de paragraaf ‘aanvullende opdrachten’ en in de paragraaf ‘andere engagementen’. Deze 22 doelstellingen zijn conform de aanbeveling van het Rekenhof zo SMART mogelijk geformuleerd. Bij iedere doelstelling is op z’n minst één indicator opgenomen met een bijbehorende norm, streefwaarde of kengetal.
2. Aan de aanbeveling van het Rekenhof over het verbeteren van het interne controle systeem is het agentschap inmiddels tegemoet gekomen. Het agentschap heeft een opvolgingsinstrument ontwikkeld waarmee de acties systematisch worden opgevolgd die meewerken aan de uitvoering van de organisatiedoelstellingen. Door middel van het toekennen van een kleurcode volgt het agentschap continu op of de acties die onder de betreffende doelstelling vallen op schema (groen), met een kleine vertraging (geel) of met ernstige vertraging (rood) verlopen. Per doelstelling wordt jaarlijks gerapporteerd of de doelstelling al dan niet volgens de afgesproken norm behaald is. Bij de laatste maturiteitsinschatting van Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) behaalde het agentschap de score 3 (beheersmaatregel is aanwezig, gestandaardiseerd, gedocumenteerd, gecommuniceerd en wordt toegepast) voor het thema monitoring, onder andere dankzij dit opvolgingsinstrument.
3. Ook de opmerking van het Rekenhof dat de uitvoeringsrapportering van het agentschap moet evolueren naar een beknopte tabelvorm is opgevolgd. Doordat er indicatoren met bijbehorende normen of kengetallen in de beheersovereenkomst zijn opgenomen en het agentschap deze systematisch opvolgt (zie mijn reactie op aanbeveling 2), zal zowel de tussentijdse opvolging als de jaarlijkse rapportering over de uitvoering beknopt kunnen zijn. Door middel van het toekennen van een kleurcode volgt het agentschap continu op of de acties die onder de betreffende doelstelling vallen op schema (groen), met een kleine vertraging (geel) of met ernstige vertraging (rood) verlopen. Per doelstelling wordt jaarlijks gerapporteerd of de doelstelling al dan niet volgens de afgesproken norm behaald is, met indien nodig een korte toelichting. Wat betreft de aanbeveling van het Rekenhof om een duidelijker verband te leggen tussen de organisatiedoelstellingen van het agentschap en de uitvoering van de begrotingscyclus kan ik het volgende melden. Het agentschap brengt de band tussen de begroting en de organisatiedoelstelling in kaart. Voor de grootste kosten (de personeelskosten) is deze oefening reeds gebeurd. In de uitvoeringsrapportering over 2011 kan worden gerapporteerd over de kosten per organisatiedoelstelling.
4. Ik gebruik conform de aanbeveling van het Rekenhof de uitvoeringsrapportering actiever voor de aansturing van het agentschap. Dankzij het gebruik van indicatoren in de nieuwe (tweede generatie) beheersovereenkomst zal het uitvoeringsrapport over 2011 veel kernachtiger en relevanter zijn dan de vroegere uitvoeringsrapporten over de eerste generatie beheersovereenkomst. Dit maakt aansturing en bijsturing van het agentschap naar aanleiding van de uitvoeringsrapportering mogelijk. Het rapport wordt geagendeerd op het periodiek overleg tussen kabinet en agentschap.
5. De Beheersovereenkomst 2011 – 2015 is besproken in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme op 14 december 2010.